

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی
دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی و ضوابط رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در
مقطع کارشناسی ارشد

فصل اول

برنامه آموزشی رشته
آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
در مقطع کارشناسی ارشد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مقطع کارشناسی ارشد

نام و نام خانوادگی	دانشگاه
آقای دکتر احمد علی اسلامی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر حمید الله وردی پور	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی تبریز
آقای دکتر محمد حسین تقدیسی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم دکتر زهرا جلیلی	دانشگاه آزاد اسلامی (واحد علوم تحقیقات تهران)
خانم دکتر فاطمه رخشانی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
آقای دکتر علی رمضانخانی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی
آقای دکتر داوود شجاعی زاده	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر فضل الله غفرانی پور	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی تربیت مدرس
آقای دکتر محمد حسین کاوه	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
آقای دکتر کامبیز کریم زاده شیرازی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی یاسوج
آقای دکتر سید سعید مظلومی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی یزد
آقای دکتر سید محمد مهدی هزاوه ای	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی همدان

همکاران دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه بهداشت و تخصصی

دکتر معصومه خیر خواه	استادیار	دانشگاه علوم پزشکی ایران
دکتر فرحناز خواجه نصیری	استادیار	دانشگاه علوم پزشکی تهران
دکتر شهلا خسروی	استادیار	دانشگاه علوم پزشکی تهران
خانم فاطمه کریمپور	کارشناس	دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی بهداشت و تخصصی

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

لیست اعضا و مدعوین حاضر در جلسه

شورای معین شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ

حاضرین:

مدعوین:

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب برنامه آموزشی
رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مقطع کارشناسی ارشد

حاضرین:

مقدمه:

مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته تحصیلی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت که یکی از دوره‌های تحصیلات تکمیلی است که در آن دانش‌آموخته گانی تربیت می‌شوند که از دانش و مهارت کافی برای نیازسنجی، طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های آموزشی مرتبط با سلامت جامعه برخوردار می‌باشند. و فرد، گروه، جامعه و سازمان را در جهت تأمین، حفظ و ارتقای سلامت توانمند می‌سازند. در این راستا، جلب مشارکت مردم، استفاده از سرمایه‌های اجتماعی و جلب حمایت سیاست‌گذاران از جمله فعالیت‌های حرفه‌ای است که بکار گرفته می‌شود. ارتقاء سواد سلامت جامعه، شکل دادن به ارزش‌ها، باورها و رفتارهای سالم، اصلاح هنجارهای گروهی و شیوه زندگی سالم، توسعه مهارت‌های زندگی، نیز از جمله وظایف دانش‌آموختگان این رشته است که طی دوره مصوب، موفق به کسب توانمندی‌های لازم خواهند شد.

با پیشرفت علم و فناوری، علوم بهداشتی نیز دچار تغییرات تکمیلی و تطابقی مهمی شده است که از آن به‌عنوان انقلاب علم سلامت یاد می‌شود. متعاقب این پیشرفت‌ها درک موجود از بیماری و سلامت و رویکرد متخصصین علوم سلامت به پیشگیری از بیماری محافظت و ارتقای سلامت دچار دگرگونی شده است. در کشورهای پیشرفته این رویکرد از رویکرد سنتی به مشکلات و بیماری‌ها به ترتیب به رویکردهای پزشکی، روانشناسانه و جامعه‌شناسانه به سلامت ارتقا پیدا کرد. در ادامه این روند منشور اوتاوا در سال 1986 در اولین اجلاس ارتقای سلامت که توسط سازمان بهداشت جهانی در کانادا برگزار شد و نقطه عطف ظهور رشته ارتقای سلامت گردید. در پی این اجلاس تغییرات ساختاری در سازمان بهداشت جهانی و نظام سلامت و به دنبال آن در کشورهای درحال توسعه اتفاق افتاد. جهت تأمین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مقاطع مختلف لیسانس، فوق لیسانس و دکتری دردها دانشگاه معتبر جهان تأسیس شد. کشورهای استرالیا، کانادا، و کشورهای اروپایی از پیشگامان این علم هستند. از این رو، در پی تغییرات بنیادی بین‌المللی در مفاهیم سلامت و همچنین تأکید شواهد و تجارب جهانی بر لزوم و ضرورت بازنگری رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در ایران محرز گردید. فرایند بازنگری برنامه درسی مقطع کارشناسی ارشد رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت به شرح زیرانجام گرفته است: مرحله اول: نیازسنجی از نظرات اعضای هیئت‌علمی و مدیران محترم گروه رشته، کارشناسان شاغل در واحدهای آموزش و ارتقاء سلامت، دانش‌آموختگان، دانشجویان دکتری رشته و اساتید مجرب رشته‌های ارتباطات، فن‌آوری‌های نوین، روان‌شناسی و کارآفرینی صورت گرفت. در مرحله بعد کوریکولوم موجود با رشته‌های مشابه در سطح بین‌المللی مقایسه و پس از آن با تمرکز بر کاربردی تر شدن دروس و جامعه محوری رشته و ارتقاء جایگاه شغلی دانش‌آموختگان برنامه بازنگری گردید.

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی: آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد Master of Science (M.Sc.) In Health Education and Health Promotion

تعریف رشته:

آموزش بهداشت و ارتقای سلامت عبارت است از "آموزش و ترغیب فرد، اجتماع و سازمان و قادرسازی آن‌ها برای تأثیرگذاری بر مؤلفه‌های مؤثر بر سلامت و توسعه ابزارهای فردی و اجتماعی که به مردم برای حفظ و ارتقاء سبک زندگی سالم، رفاه جامعه و کیفیت زندگی کمک می‌نماید". این رشته دربرگیرنده طیف وسیعی از علوم از جمله علوم رفتاری، اجتماعی، روانشناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، رسانه، ارتباطات، فناوری و فن‌آوری‌های نوین، تعلیم و تربیت، مشاوره و علوم بهداشتی-پزشکی است. رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مقطع کارشناسی ارشد توسعه مهارت حرفه‌ای در نیازسنجی، تجزیه و تحلیل رفتار فردی، اجتماعی و سازمانی، برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت هست. همچنین در این مقطع از روش‌های پژوهش کمی و کیفی و تعیین‌کننده‌های سلامت، روش‌های مشاوره، نظریه‌های مطالعه و تغییر رفتار، سلامت در همه سیاست‌ها، و سایر استراتژی‌های ارتقاء سلامت، ارزشیابی مداخلات، و عملکرد مبتنی بر شواهد بهره‌گیری می‌شود.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

داوطلبین باید علاوه بر شرایط پذیرش دانشجو از شرط اختصاصی زیر برخوردار باشند:
دارا بودن مدرک کارشناسی در یکی از رشته‌های: بهداشت عمومی، پرستاری، مامائی، مهندسی بهداشت حرفه ای، مهندسی بهداشت محیط، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، هوشبری، مدارک پزشکی، علوم تربیتی، مشاوره، مردم شناسی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی، روانشناسی، تکنولوژی، اتاق عمل، فناوری اطلاعات سلامت و مطالعات ارتباطی و فناوری اطلاعات از یکی از دانشگاه‌های معتبر داخلی یا خارج از کشور که به تأکید وزارت بهداشت، درمان آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات فن‌آوری رسیده باشد.

مواد امتحانی در آزمون ورودی و ضرایب آن:

ردیف	نام درس	ضریب
1	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	3
2	روانشناسی	2
3	بهداشت عمومی	2
4	جامعه‌شناسی	2
5	زبان عمومی	3
6	مجموع ضرایب	12

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران

بعد از اجلاس آلمان تا در سال 1978 که در آن هدف اصلی تحقق «سلامت برای همه» و مراقبت‌های بهداشتی اولیه معرفی شد و اهدافی برای سال 2000 تحت عنوان برنامه سلامت شکل گرفت و آموزش بهداشت به‌عنوان اولین جزء PHC مطرح شد. در اجلاس اوتاوا در سال 1986 آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت مورد تأیید و تأکید سازمان بهداشت جهانی قرار گرفت و با عنوان «منشور اوتاوا» تصویب شد. مکانیسم‌های عملیاتی این منشور عبارت بود از: ایجاد سیاست عمومی مرتبط با سلامتی، ایجاد محیط‌های حمایت‌کننده، بازنگری سیستم خدمات بهداشتی درمانی، تقویت اقدامات جامعه در خصوص سلامتی و توسعه مهارت‌های فردی. در ایران سال 1330 هجری شمسی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت به‌عنوان یک حرفه خاص مطرح شد. اداره آموزش بهداشت تحت عنوان اداره تبلیغات در وزارت بهداشتی وقت شروع به کارکرد. در آن زمان دوره‌های مقدماتی به مدت شش هفته برای شش نفر از کارکنان جهت آموزش مبارزه با مالاریا ترتیب داده شد و این افراد به مناطق مختلف کشور اعزام شدند در سال 1331 ده نفر لیسانس برای آموزش سلامت انتخاب شدند و 4 ماه تحت آموزش‌های لازم قرار گرفتند. در سال 1340 اداره آموزش بهداشت تحت نظر معاونت فنی وزارت بهداشتی قرار گرفت و در سال 1351 به دفتر آموزش بهداشت عمومی تغییر نام یافت و فعالیت‌های آن نیز گسترده

شد. طی سال‌های بعد تا 1355 به موازات تربیت مربی بهداشت در داخل کشور که پس از تأسیس دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، همکاری این موسسه را نیز در پی داشت با استفاده از بورس‌های اعطایی ایالات متحده، انگلیس و سازمان جهانی بهداشت همه‌ساله چند نفر از مربیان بهداشت با گذراندن امتحان زبان انگلیسی برای طی دوره‌های یک‌ساله فوق‌لیسانس آموزش بهداشت به کشورهای فوق اعزام شدند. بعد از انقلاب توسط دانشکده بهداشت دانشگاه تهران (دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران فعلی) دوره‌های آموزشی برای تربیت کارشناسی ارشد آموزش بهداشت برگزار شد. تربیت دانشجو در رشته آموزش بهداشت در مقطع دکتری تخصصی از سال 1367 آغاز گردیده است.

ارزش‌ها و باورها

عقاید ورزش‌های حاکم بر این رشته عمدتاً "برگرفته از قوانین و مقررات دین مبین اسلام و فرهنگ ایرانی-اسلامی است. اسلام بر حفظ سلامت بر اساس مسئولیت‌های فردی و اجتماعی تأکید خاص دارد. از آنجاکه هدف علم آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، توانمندسازی افراد و جامعه برای کنترل عوامل مؤثر بر سلامت است، لذا آموزه‌های این رشته نقش مهمی در استقرار جامعه سالم به عهده دارد. این رشته بر اساس نیازهای فردی، سازمانی، و اجتماعی برای بهبود رفتار و توسعه فرهنگ و سبک زندگی سالم مبتنی بر فرهنگ و مذهب ایرانی اسلامی بنا گردیده است و دانش‌آموختگان این رشته با استفاده از مجموعه علوم پزشکی، بهداشتی، اجتماعی رفتاری و تلفیق آن‌ها با یکدیگر مردم و سازمان‌ها را در جهت تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت توانمند می‌سازند و در این مسیر از مشارکت بخش‌های مختلف جامعه و حمایت سیاست‌گذاران بهره می‌جوید. علاوه بر سلامت محوری و تأکید بر عدالت در توزیع سلامت، این رشته بر فرهنگ‌سازی تدریجی مبتنی بر پژوهش‌های فرهنگی و اجتماعی نیز باور دارد. در این برنامه، بر ارزش‌های زیر تأکید می‌شود:

- ارزش‌های اسلامی-ایرانی
- اخلاق‌مداری
- نظام‌مندی مجامع‌نگری
- اجتماع‌محوری
- عدالت‌محوری
- سلامت‌محوری
- مشارکت، همکاری و توانمندسازی

دورنما (چشم‌انداز)

تا سال 1404 شمسی وهم گام با اهداف سند چشم‌انداز ملی، رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مقطع کارشناسی ارشد، به استانداردهای آموزشی در سطح جامعه دست یابد و دانش‌آموختگان این مقطع قابلیت توانمندسازی جامعه و ایجاد بستر مناسب ارتقای سطح سلامت محیطی، سازمانی، و اجتماعی در کشور فراهم نمایند همچنین تربیت دانش‌آموختگان این مقطع آموزش و ارتقاء سلامت باعث ارتقاء سطح سلامت جامعه، افزایش بهره‌وری و کاهش بار بیماری‌ها و هزینه‌های تشخیصی، و درمانی و توان‌بخشی گردد.

رسالت (مأموریت)

مأموریت رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مقطع کارشناسی ارشد، تربیت دانش‌آموختگانی است که با کسب دانش و مهارت‌های حرفه‌ای قادر به شناخت جامعه، ارزیابی نیازهای فردی، سازمانی و اجتماعی برقراری ارتباط مناسب و موثر، تصمیم‌گیری، خدمات آموزشی، مدیریتی، پژوهشی و مشاوره‌ای و طراحی مداخلات و پژوهش‌های مرتبط با سلامت در راستای افزایش آگاهی، بهبود نگرش و تغییر رفتار گروه‌های مختلف جمعیتی بر اساس ارزش‌های اسلامی، فرهنگی و انسانی باشند به گونه‌ای که به ارتقای سلامت و شکل‌گیری سبک زندگی سالم منتهی گردد.

اهداف کلی

- اهداف کلی این رشته تربیت و توانمندسازی دانش‌آموختگان به‌منظور:
- بکارگیری رویکردها و استراتژی‌های ارتقا سلامت
- اصلاح و توسعه رفتارها و تصمیمات ارتقادهنده سلامت در سطح فردی، اجتماعی و سازمانی
- بهبود سبک زندگی سالم و کیفیت زندگی در جامعه
- ترویج فرهنگ سلامت جامعه

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

عبارت است از آموزشی/پژوهشی/مشاوره‌ای / مدیریت / برقراری ارتباط

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

الف - نقش آموزشی

- طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره‌های آموزشی رسمی و غیررسمی
- توانمندسازی کارکنان نظام سلامت، و توانمندسازی اجتماعی
- اجرای برنامه‌های آموزشی در برقراری ارتباطات در سطوح سازمانی و اجتماعی
- تولید و استانداردسازی مواد و محتوای آموزشی
- بکارگیری روش‌های آموزشی نوین

ب - پژوهشی

- تولید دانش و شواهد علمی از طریق طراحی و اجرای پژوهش‌های علمی برای
- شناسایی و انتخاب کانال‌های ارتباطی مؤثر برای آموزش
- مطالعه عادات، آداب و رفتار مردم و سبک زندگی در ارتباط با مسائل بهداشتی.
- مطالعه اثربخشی برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- تحلیل محتوا در مواد آموزش سلامت
- نیازسنجی و تعیین اولویت‌ها
- مطالعه رفتار بر اساس تئوری‌ها و مدل‌ها
- ابزارسازی در پژوهش‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- گردآوری و تحلیل داده‌ها و مستندسازی
- انتشار مقاله در مجلات معتبر ارائه نتایج پژوهش‌های انجام‌گرفته مرتبط با سلامت
- ارائه دستاوردهای پژوهشی در مجامع علمی داخلی و خارجی
- نقد و داوری طرح‌ها، مقالات و متون علمی
- همکاری در طرح‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی مرتبط با سلامت

ج - ارائه مشاوره در زمینه‌های:

- برای تغییر و بهبود رفتار و سبک زندگی ایمن و ارتقاء دهنده سلامت در گروه‌های جمعیتی (کودکان، نوجوانان، جوانان، زنان، سالمندان، معلولین و ...)
- برای پیشگیری و کنترل رفتارهای پرخطر و آسیب‌های روانی اجتماعی (سوءمصرف مواد و داروها، HIV / ایدز،)
- برای سلامت جنسی

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

د- مدیریت و رهبری

نقش مدیریتی با توجه به موارد زیر انجام می‌گردد:

- برنامه‌ریزی
- تأمین منابع
- سازمان‌دهی
- ظرفیت‌سازی
- هدایت و رهبری
- پایش و ارزشیابی

ه- برقراری ارتباط

- برقراری ارتباط مؤثر با گروه‌ها، تشکل‌ها و سازمان‌های اجتماعی به‌منظور ترغیب، جلب مشارکت و حمایت آن‌ها برای تسهیل و توسعه برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت شامل:
- ایجاد ائتلاف و یا توسعه هماهنگی‌های درون و بین بخشی
 - ارتباط با رسانه‌های محلی
 - ارتباط مؤثر با سازمان‌های دولتی و غیردولتی از جمله انجمن‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد
 - بهره‌گیری از فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات نوین

جایگاه شغلی دانش آموختگان:

دانش آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

- ستاد وزارت بهداشت درمان و علوم پزشکی و موسسات وابسته
- مرکز تحقیقاتی
- مراکز مشاوره و خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
- سایر سازمان‌های ذیل:
 - آموزش و پرورش
 - صدا و سیما و نهاد‌های رسانه‌ای و خبرگزاری‌ها
 - مراکز جامع سلامت
 - معاونت اجتماعی شهرداری (سرای محله و خانه‌های سلامت)
 - حوزه‌های ممیزی و ارزیابی محصولات فرهنگی و آموزشی (وزارت ارشاد، بنیاد ملی بازی‌های رایانه‌ای)
 - معاونت‌های اجتماعی (سازمان‌های مختلف من جمله وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی) و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه (آموزش پیشگیری فرهنگی و اجتماعی)

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش آموختگان

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار:

- توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش آموختگان این مقطع عبارت‌اند از:
- آمار و روش‌های آنالیز داده‌ها به روش‌های آماری پارامتریک و نا پارامتریک و محاسبه حجم نمونه و تحلیل داده‌ها. همچنین اپیدمیولوژی، شناخت عوامل مؤثر بر وضعیت بیماریه و سلامت در جامعه (عوامل بیماری‌زا میزبان محیط) و مدل‌های مختلف اپیدمیولوژی (مثلث اپیدمیولوژیک، شبکه علیت، مدل چرخ) و تقسیم بندی فاکتورهای اپیدمیولوژیک بر حسب زمان، مکان و شخص (مفهوم ارتباط و علیت)

ب: توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار:

توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارت‌اند از:

کدهای درسی	شرح وظایف حرفه‌ای	توانمندی
06	<ul style="list-style-type: none"> - برقراری ارتباط سازنده و پویا با تعامل مثبت و سازنده ، بدون هرگونه مناقشه با بخش‌های مرتبط با نظام سلامت - ایجاد ائتلاف و یا توسعه هماهنگی درون بخشی و بین بخشی 	ارتباطات – تعامل بین بخشی –مذاکره
9 11 12	<ul style="list-style-type: none"> - نیازسنجی آموزشی در حیطه‌های آگاهی، نگرش و رفتار - تعیین اهداف ، تولید محتوای آموزشی، تهیه برنامه عملیاتی Action Plan - طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره‌های آموزشی رسمی و غیررسمی، - توانمندسازی کارکنان نظام سلامت، و توانمندسازی اجتماعی - اجرای برنامه‌های آموزشی در برقراری ارتباطات در سطوح سازمانی و اجتماعی - بکار گیری روش‌های آموزشی نوین - 	به‌کارگیری فناوری‌های آموزشی، آموزش افراد در سطوح مختلف
03-02- 16	<ul style="list-style-type: none"> - مشارکت در طرح‌های پژوهشی مرتبط در حیطه سلامت - به‌کارگیری روش‌های تحقیق کمی و کیفی در طراحی، اجرا و ارزشیابی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت - تهیه پروپوزال‌های پژوهشی، ابزارسازی، 	پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
09 13	<ul style="list-style-type: none"> - سطح فردی سازمانی ، اجتماعی در محیط‌های مختلف (مدارس، بیمارستان، محیط کار و ...) توان بکار گیری تئوری‌های مرتبط با برنامه 	طراحی برنامه‌ریزی و اجرا ، ارزشیابی مداخلات تغییر رفتار
10	<ul style="list-style-type: none"> - رویکردهای ارتباطی: (بین فردی، جمعی، سیاست‌گذاران- جلب حمایت همه‌جانبه) - جلب حمایت همه‌جانبه (Advocacy)، بسیج اجتماعی برای سلامت (Health Campaign) - ایجاد ائتلاف - اصول طراحی مواد چندرسانه‌ای (نوشتار، تصویر، صدا، ویدئو، پویانمایی) 	به‌کارگیری رویکردهای ارتباطی در تغییر رفتار فرد و جامعه
15-14	<ul style="list-style-type: none"> - به‌کارگیری نظریه‌ها و رویکردهای یادگیری در تغییر باورها و رفتارها و حفظ و نگهداری آن‌ها - به‌کارگیری مفاهیم جامعه‌پذیری، ارزش‌ها، هنجارها، کنترل 	تحلیل رفتار مبتنی بر عوامل مؤثر بر سلامت

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

	اجتماعی، نهادها و نقش‌ها، و تئوری‌های اجتماعی سلامت - نظریات جامعه‌شناختی و کاربرد آن‌ها در فرهنگ سلامت	
17	مهارت‌های شروع مشاوره و مدیریت مصاحبه - بکارگیری روشها و فنون مشاوره فردی (چهره به چهره، تلفنی، مجازی و ایمیل) - بکارگیری روشها و فنون مشاوره گروهی	مشاوره

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار:

مهارت				مشارک در انجام	مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل	کل دفعات
حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری								
مشاوره فردی و گروهی				2	4	10	16	
هدایت بحث گروهی				1	1	1	3	
ارائه سخنرانی، نمایش عملی یا ایفای نقش				2	2	1	5	
تهیه طرح درس				16	3	8	27	
طراحی پیام (دیداری، شنیداری و نوشتاری)				10	5	10	25	
تولید رسانه دیجیتال (مولتی‌مدیا، پادکست)				5	2	1	8	
تولید فیلم آموزشی کوتاه، تیزر تبلیغاتی سلامت				4	6	3	13	
تولید رسانه چاپی (کتابچه، پوستر، پمفلت)				10	5	5	20	
تولید و تنظیم محتوا				16	5	5	26	
نقد و تحلیل (رسانه، مخاطب)				5	5	4	14	
مهارت ارتباطی (مصاحبه فردی و پژوهشی)				5	2	3	10	
تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در مدرسه				2	2	1	5	
تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در محیط کار				2	2	1	5	
تحلیل مراکز مراقبت سلامت				2	2	1	5	
تحلیل موقعیت و طراحی برنامه مداخله در اجتماع				3	2	1	6	
تحلیل گروه هدف رسانه‌ای و تولید رسانه				3	3	7	13	

راهبردهای آموزشی:

راهبردهای اجرایی برنامه آموزشی با استفاده از تلفیقی از فعالیت‌های دانشجوی-استاد محور، مبتنی بر وظیفه، جامعه نگر، صورت می‌گیرد. این فعالیت‌ها با تکیه بر روش‌های فعال آموزشی و نیز مشارکتی اجرا می‌گردد. به‌طور خلاصه این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف حرفه‌ای
- آموزش توأم دانشجوی و استاد محور
- آموزش مبتنی بر مشکل
- آموزش جامعه نگر
- آموزش مبتنی بر موضوع

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- آموزش مبتنی بر شواهد
- آموزش مبتنی بر آزمایشگاه رسانه (Media Lab)

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- روش‌های سخنرانی تعاملی، ایفای نقش، نمایش
- انواع اجلاس‌های بین‌رشته‌ای، بین‌دانشگاهی و درس گروهی
- بحث گروهی و فنون گروه‌های کوچک
- کارگاه‌های آموزشی
- ژورنال کلاب
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- خودآموزی
- آموزش در عرصه (کارآموزی، کارورزی)
- یادگیری مبتنی بر پروژه
- آموزش مجازی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

مسئولیت‌های اخلاقی دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد در این رشته عبارت‌اند از:

- مسئولیت‌پذیری و پاسخ گوئی در قبال مردم برای آموزش، ارتقاء، نگهداری و بهبود سلامت افراد، خانواده‌ها، گروه‌ها و اجتماع با اولویت دادن به مواردی که با رعایت اصول اختیار فردی، حقوق انسانی و برابری منجر به تأمین و ارتقاء سلامت و رفاه افراد و جامعه می‌شود.
- مسئولیت‌پذیری و پاسخ گوئی در قبال حرفه. برای حفظ، منزلت و احترام شئون حرفه‌ای، و ترویج سلوک اخلاق حرفه‌ای در بین همکاران
- مسئولیت‌پذیری و پاسخ گوئی در اجرای شایسته و علمی برنامه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت: راهبردها و روش‌های موردنیاز باید با رعایت حقوق، کرامت، رازداری و ارزش انسانی مخاطبان انتخاب و به‌کارگیری شوند.
- مسئولیت‌پذیری و پاسخ گوئی در پژوهش و ارزشیابی، در هنگام برنامه‌ریزی و اجرای پژوهش یا ارزشیابی باید مطابق قوانین و مقررات ملی، خط‌مشی‌های سازمانی و استانداردهای حرفه‌ای عمل نمایند.

ارزیابی فراگیر: (Student Assessment)

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

کتبی

شفاهی

آزمون تعاملی رایانه‌ای

DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)

Project Based Assessment

ب- دفعات ارزیابی:

*آزمون‌های میان دوره

آزمون‌های پایان دوره

فصل دوم

(حداقل نیازهای برنامه)

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

حداقل هیات علمی موردنیاز: (تعداد، گرایش، رتبه)

دارا بودن حداقل یک نفر عضو هیئت‌علمی ثابت و تمام‌وقت در مرتبه دانشیاری و یا استادی و دو نفر عضو هیئت‌علمی ثابت و تمام‌وقت در مرتبه استادیاری در رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت با حداقل سه سال سابقه تدریس و پژوهش مرتبط با رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت.

ترکیب گروه آموزشی مجری برنامه: (گروه آموزشی است که بیش از 50٪ واحدهای دوره را ارائه می‌دهد)

الف- گروه آموزشی مجری از اعضای هیئت‌علمی با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف- اعضای هیئت‌علمی ثابت (حداقل یک دانشیار و دو استادیار) تمام‌وقت جغرافیایی بر اساس مصوبه شورای گسترش با تخصص‌های:

✓ آموزش بهداشت

✓ آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

✓ ارتقای سلامت

ب- گروه‌های آموزشی پشتیبان:

✓ آمار و اپیدمیولوژی

✓ بهداشت حرفه‌ای

✓ بهداشت محیط

✓ یادگیری الکترونیک

✓ آموزش پزشکی

✓ پزشکی اجتماعی

کارکنان موردنیاز برای اجرای برنامه:

- حداقل یک کارشناس ارشد در یکی از رشته‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، فتاوری، رسانه، ارتباطات برای lab بایستی یک کارشناس در نظر گرفته شود.

فضاها و امکانات آموزشی عمومی موردنیاز:

- حداقل دو کلاس درس - (مجهز به ویدیو پروژکتور)
- سالن اجلاس - بایگانی آموزش - کتابخانه و دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی
- اتاق استادان دفتر کار متناسب با تعداد اساتید - اتاق رایانه - اینترنت با سرعت کافی - وبسایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی - مدیا لب

فضاها و عرصه‌های اختصاصی موردنیاز:

حداقل 2 اتاق درس 20 متری و مدیا لب 30 تا 40 متر

جمعیت و گروه‌های جمعیتی موردنیاز:

دسترسی به گروه‌های جمعیتی از قبیل مادر و کودک، نوجوانان، جوانان، سالمندان، جمعیت شهری و روستایی، بیماران مزمن همچنین گروه‌های شغلی، و جمعیت‌های آسیب‌پذیر و مدارس، سازمان‌ها و صنایع و مراکز بهداشتی، بیمارستان‌ها،

تجهیزات اختصاصی عمده موردنیاز:

امکانات فیزیکی:

1. حداقل دو اتاق به همراه اتاق فرمان قابل دسترس در دانشگاه برای تأسیس استودیو تصویربرداری و صدابرداری
2. اتاق ایزوله و آکوستیک جهت تصویر و صدابرداری

تجهیزات

- میز میکس - دوربین با تجهیزات مربوطه - مانیتور به تعداد لازم - تجهیزات نورپردازی - تجهیزات صدابرداری
- کامپیوتر و نرم افزارهای تدوین صدا و تصویر - ست مونتاژ غیر خطی (دو دستگاه)

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مقطع
کارشناسی ارشد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مشخصات دوره:

کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

Master of Science (M.Sc.) In Health Education and Health Promotion

طول دوره و نظام آموزشی مطابق آئین‌نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی است.

تعداد واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای دوره 32 واحد شامل 20 واحد دروس اختصاصی اجباری و 6 واحد دروس اختصاصی اختیاری و 6 واحد پایان‌نامه است. علاوه بر این دروس دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول ج) را بگذراند:

1 دروس اختصاصی اجباری (Core) 20 واحد

2 دروس اختصاصی اختیاری (Non-Core) 6 واحد

3 پایان‌نامه 6 واحد

طول دوره کارشناسی ارشد آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت بر اساس آئین‌نامه آموزشی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی پزشکی 2 سال است و نظام آموزشی آن مطابق آئین‌نامه آموزشی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی است. دروس به‌صورت نظری و نظری عملی خواهد بود و بعلاوه دانشجویان ملزم به گذراندن یک واحد پروژه و کارورزی خواهند بود.

نکته: دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه حداکثر تا تعداد 14 واحد از دروس کمبود یا جبرانی را بگذراند. گذراندن این دروس برای همه دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانده‌اند الزامی است. دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، تمامی یا تعدادی از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

جدول الف: دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی کارشناسی ارشد آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز یا هم‌زمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
01	زبان تخصصی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت *	2	0	0	34		-	
02	سیستم‌های اطلاع‌رسانی در سلامت *	1	0/5	0/5	9	17	-	
03	آمار تحلیلی *	2	1/5	0/5	25	17	-	
04	نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های سلامت *	1	0	1	0	34	-	
05	اصول اپیدمیولوژی	2	2	0	34	0	-	
06	آموزش بهداشت و ارتباطات	2	2	0	34	0	-	
07	اصول پیشگیری از بیماری‌های واگیر و غیر واگیر	2	2	0	34	0	-	
08	بهداشت عمومی	2	2	0	34	0	-	
جمع		14	10	2				

منظور دروسی است که دانشجویان در مقطع تحصیلی قبلی آن‌ها را نگذرانده‌اند و گذراندن آن در این رشته ضروری است. دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه حداکثر تعداد 24 واحد (کارشناسی ارشد ناپیوسته 16 واحد (دکتری تخصصی (Ph.D.) از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند. * گذراندن این درس برای همه دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانده‌اند الزامی است.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (Core) برنامه آموزشی رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز یا هم‌زمان
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
09	مبانی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	2	2	-	34	-	34	-
10	ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	2	1/5	0/5	26	17	43	-
11	فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (1)	2	1	1	17	34	51	-
12	فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (2)	2	1	1	17	34	51	3
13	نظریه‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی و تغییر رفتار سلامت	2	1/5	0/5	26	17	43	1
14	روانشناسی رفتار سالم	2	2	-	34	-	34	-
15	جامعه‌شناسی سلامت	2	1/5	0/5	26	17	43	-
16	روش پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	2	1/5	0/5	26	17	43	-
17	اصول و فنون مشاوره در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	2	1	1	17	34	51	2
18	کارآموزی *	2	-	2	-	102	102	-
جمع		20						

* واحد کارآموزی در عرصه باید در نیمسال قبل از اخذ واحد پایان‌نامه گذرانده شود.

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (Non-core) دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع	
19	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مدارس	2	1/5	0/5	26	17	43	
20	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در محیط کار	2	1/5	0/5	26	17	43	
21	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در محیط‌های مراقبت سلامت	2	1/5	0/5	26	17	43	
22	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت جامعه‌محور	2	1/5	0/5	26	17	43	
23	آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت رسانه محور	2	1/5	0/5	26	17	43	
		10						

دانشجو موظف است 6 واحد از دروس فوق (جدول ج) را انتخاب نماید.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

عنوان کارگاه‌های آموزشی موردنیاز دوره:

کارگاه‌های آموزشی

- مقاله‌نویسی (8 ساعت 1 روزه)
- تحقیق کیفی (کارگاه 16 ساعته 2روزه)
- کارآفرینی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت (کارگاه 2 روزه 16 ساعت)
- EndNote (کارگاه یک‌روزه 8 ساعت)

در صفحات بعدی کلیه سرفصل دروس با جزییات آورده شده است.

سرفصل دروس

کد درس: 01

نام درس: زبان تخصصی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت *

پیش‌نیاز یا هم‌زمان: ندارد

تعداد واحد: 2 واحد (34 ساعت)

نوع واحد: نظری

اهداف کلی درس: دانشجو باید به‌منظور ارتقای سطح دانش حرفه‌ای، توانایی کافی برای استفاده از متون و منابع علمی و فهم واژه‌ها و اصطلاحات انگلیسی موردنیاز رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت و درک مفاهیم و بهره‌گیری از کتب و مجلات علمی مرتبط با رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت به زبان انگلیسی را داشته باشد. هدف این درس ایجاد چنین توانایی خواهد بود.
شرح درس: این درس دانشجویان را با متون، واژه‌ها و اصطلاحات انگلیسی موردنیاز رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می‌نماید و آنان را در زمینه درک مفاهیم مرتبط با رشته تحصیلی خود از کتب و مجلات علمی توانمند خواهد ساخت.

رئوس مطالب: 34 ساعت نظری

اصطلاحات، اختصارات انگلیسی کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

پسوندها و پیشوندهای مصطلح انگلیسی در علوم پزشکی و بهداشت

خواندن صحیح متون علمی (کتب و مجلات) مرتبط با آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

درک مفاهیم متون تخصصی

توانایی ترجمه متون تخصصی انگلیسی به فارسی

آشنای مقدماتی با نگارش متون تخصصی انگلیسی

منابع اصلی درس (References):

1. Bedworth DA, Bedworth AE. The Dictionary of Health Education. Oxford University Press. Last Edition
2. Modeste, NN, Tamayose, TS. Dictionary of Public Health Promotion and Education, Terms and Concepts. Jossey Bass. . Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی تشخیصی.

ارزیابی مرحله‌ای.

ارزشیابی پایانی

کد درس: 02

نام درس: سیستم‌های اطلاع‌رسانی در سلامت*

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: 1 واحد

نوع واحد (0/5 واحد نظری - 0/5 واحد عملی)

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند:

آشنایی فراگیر با اصول، مفاهیم و چگونگی استفاده از سیستم‌های اطلاع‌رسانی برای جستجو، دریافت، انتقال و به اشتراک گذاشتن مطالب مرتبط با علوم سلامت

- آشنایی فراگیر با شبکه اطلاع‌رسانی جهانی (اینترنت) بانک‌های اطلاعاتی مهم در جهان و ایران شیوه استفاده از آن‌ها

شرح درس:

در این درس دانشجو با شیوه استفاده از رایانه و نیز اینترنت و با بانک‌های اطلاعاتی مهم در ایران و جهان و آشنا می‌شود. همچنین دانشجو با الگوهای کتابخانه‌ای و سرویس‌های کتابخانه‌ای دانشگاه‌ها و سازمان‌ها آشنا می‌شود تا بتواند به‌طور عملی از آن‌ها برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند. در این درس فراگیر با شیوه دستیابی به روش‌های مختلف جستجو در بانک‌های اطلاعاتی مهم در رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت از طریق جستجو در وبسایت‌های معتبر علمی داخلی و خارجی نیز آشنا می‌شود.

(9 ساعت نظری - 17 ساعت عملی)

رئوس مطالب:

آشنایی با اینترنت:

1- آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و سرویس‌های آن‌ها.

آشنایی و استفاده از بانک‌های اطلاعاتی مهم و نرم‌افزارهای عملی - کاربردی رشته آموزش بهداشت.

1. معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی.

2. آشنایی با بانک‌ها و نمایه‌های اطلاعات علمی عمومی و اختصاصی مرتبط با حیطه سلامت نظیر: ISI, SCOPUS,

PubMed, Medline, EBASE, ERIC, CINAHL, Ovid, و ... و نحوه‌ی جستجوی پیشرفته در آن‌ها.

3. آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود در شبکه و روش‌های جستجو در آن‌ها.

4. آشنایی با شاخص‌های ارزشیابی مجلات، مقالات، و نویسندگان و دانشگاه‌ها

5. آشنایی با سیستم‌های ثبت مطالعات علمی همچون IRCT و Cochrane و ثبت WHO

6. آشنایی با رفرنس‌دهی Endnote و REF Manager

بخش عملی

دانشجویان بتوانند در خصوص موضوعات آموزش بهداشت و ارتقا سلامت وارد هر یک از بانک‌های اطلاعاتی و یا مرورگرها گردیده و پس از جستجو گزارش‌گیری نماید.

منابع اصلی درس:

1. فن‌آوری اطلاعات در علوم پزشکی امیر طباطبائی، احسان سبحانی انتشارات جامعه نگر

2. فن‌آوری اطلاعات در علوم پزشکی آسیه درویش انتشارات آنا طب آخرین چاپ

3. Finding Information in Science, Technology and Medicine Jill Lambert, Taylor & Francis, last edition

4. Information Technology Solutions for Healthcare Krzysztof Zieliński et al., Last Edition

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطه):

ارزیابی مرحله‌ای با پرسش‌های کلاسی و میان‌دوره،

ارزیابی نهایی در با انجام آزمون عملی

کد درس : 03

نام درس: آمار تحلیلی

پیش‌نیاز یا هم‌زمان: ندارد

تعداد واحد: 2 واحد

نوع واحد: نظری 1/5 – عملی 0/5

اهداف کلی درس: با روش‌های آمار استنباطی آشنا می‌شود

شرح درس: در این درس دانشجویان با روش‌های آنالیز داده‌ها به روش‌های آماری پارامتریک و نا پارامتریک و محاسبه حجم نمونه آشنا شده و در تحلیل داده‌ها بکار می‌گیرند.

رئوس مطالب: 25 ساعت نظری

روش‌های برآورد حجم نمونه در انواع مطالعات

روش‌های سنجش روایی و پایایی مقیاس‌ها

بررسی وضعیت توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

- مقایسه دو گروه مستقل

○ مقایسه‌ی متغیر کمی نرمال با آزمون t مستقل

○ مقایسه‌ی متغیر کمی غیر نرمال با آزمون من ویتنی

○ مقایسه‌ی متغیر کمی رتبه‌ای با آزمون کای دوی

○ مقایسه‌ی متغیر کمی اسمی با آزمون کای دو پیرسون و دقیق فیشر

- مقایسه‌ی دو وضعیت وابسته

○ مقایسه متغیر کمی نرمال با آزمون t زوجی

○ مقایسه متغیر کمی غیر نرمال با آزمون ویلکاکسون

○ مقایسه متغیر کیفی رتبه‌ای با آزمون علامت

○ مقایسه متغیر کیفی اسمی دو حالتی با آزمون مک نمار

-مقایسه‌ی بیش از دو گروه مستقل و آزمون‌های تعقیبی

○ مقایسه متغیر کمی نرمال با تحلیل واریانس

○ مقایسه متغیر کمی غیر نرمال با آزمون کروسکال

○ مقایسه متغیر کیفی رتبه‌ای با آزمون کای دوی روند

○ مقایسه متغیر کیفی اسمی با آزمون کای دوی پیرسون

- ارتباط بین متغیرها:

○ ارتباط بین متغیرهای کیفی با آزمون کای دوی پیرسون و کای دوی روند

○ ارتباط بین متغیرهای رتبه‌ای و کمی غیر نرمال با آزمون همبستگی اسپیرمن

○ ارتباط بین متغیرهای کمی نرمال با آزمون همبستگی پیرسون

- رگرسیون:

○ پیش‌بینی متغیر وابسته کمی توسط یک متغیر مستقل با رگرسیون خطی ساده

○ پیش‌بینی متغیر وابسته کمی توسط چند متغیر مستقل با رگرسیون خطی چندگانه

○ پیش‌بینی متغیر وابسته کیفی دو حالتی توسط یک متغیر مستقل با رگرسیون لوجستیک ساده

○ پیش‌بینی متغیر وابسته کیفی دو حالتی توسط چند متغیر مستقل با رگرسیون لوجستیک چندگانه

محاسبه Relative Risk و Odds Ratio

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

بخش عملی: دانشجو بتواند (17 ساعت)

- با در اختیار داشتن داده‌های فرضی کمی و کیفی روش تحلیل مناسب را پیشنهاد و بکار گیرد
- برای مطالعات مختلف فرمول حجم نمونه را انتخاب نموده و بکار گیرد.
- برای مقیاس‌های بکار رفته روش‌های مناسب سنجش روایی و پایایی را انتخاب نماید.

منابع درس:

1. آمار زیستی محمدتقی ایت‌اللهی، آخرین نشر
2. روش‌های آماری و شاخص‌های بهداشتی، تألیف کاظم محمد، حسین ملک افضلی، آخرین نشر
3. روش‌ها و تحلیل‌های کاربردی آمار (به همراه راهنمای کاربردی نرم‌افزار STATA) (دکتر صادقی و دکتر اصغری)، انتشارات تاراگرافیک. آخرین نشر

شیوه پیشنهادی ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجو با ترکیبی از روش‌های زیر خواهد بود:
ارزشیابی‌ها شامل حضور منظم در کلاس، ارزشیابی فعالیت‌های کلاسی، تکالیف (پروژه‌های درسی)، آزمون‌های مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی و میان‌دوره، امتحان میان‌ترم و امتحان پایان‌ترم خواهد بود.

کد درس: 04

نام درس: نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های سلامت

پیش‌نیاز یا هم‌نیاز: آمار تحلیلی

تعداد واحد: 1 واحد

نوع واحد: عملی 34 ساعت

اهداف کلی درس: کسب مهارت عملی در استفاده از نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های سلامت

شرح درس: دانشجویان پس از آشنائی با نرم‌افزارها با استفاده از مجموعه‌ای از داده‌های فرضی و یا واقعی به پردازش و اجرای آزمون‌های مختلف آماری در راستای اهداف درس آمار تحلیلی، و نحوه تفسیر و گزارش نتایج می‌پردازند.

رئوس مطالب:

- آشنا شدن با انواع نرم‌افزارهای رایج در تحلیل داده‌ای سلامت (SPSS, STATA, EPI-info,)
- معرفی منوها و ابزارهای SPSS
- ورود، ویرایش و تعریف داده‌ها در نرم‌افزار
- انجام آنالیزهای توصیفی و تحلیلی داده‌ها
- تهیه خروجی در قالب جدول و نمودار
- دریافت و تفسیر خروجی

شیوه پیشنهادی ارزشیابی دانشجویان در این درس:

ارزشیابی بر اساس موارد زیر انجام می‌شود:

- ارزیابی میزان حضور و مشارکت فعال دانشجویان آزمایشگاه کامپیوتر
- انجام پروژه عملی و ارائه گزارش

نام درس: اصول اپیدمیولوژی

کد درس: ۰۵

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: اپیدمیولوژی یکی از دروس پایه رشته‌های بهداشت عمومی است که آشنایی با آن برای درک کلیه فعالیت‌های بهداشتی از قبیل مبارزه با بیماری‌های واگیر و غیر واگیر و سیستم خدمات بهداشتی ضرورت دارد.

شرح درس: با توجه به وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان در اجرای برنامه‌های کنترل و مراقبت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و شرکت در برنامه‌های مربوط به کنترل بیماری‌ها در شرایط عادی و اضطراری و کمک به چگونگی ارتقای سلامت سرفصل‌ها و محتوای مربوط به این درس تدوین شده است:

رئوس مطالب: (ساعت 34)

- تاریخچه و سیر تغییرات در تعاریف، دامنه فعالیت واژه‌های متداول و کاربرد اپیدمیولوژی
- آشنایی با مفهوم گذار اپیدمیولوژیک
- شناخت عوامل موثر بر وضعیت بیماریه و سلامت در جامعه (عوامل بیماری‌زا میزبان محیط)
- توجه بیماری از دیدگاه اپیدمیولوژیک و مدل‌های مختلف اپیدمیولوژی (مثلث اپیدمیولوژیک، شبکه علیت، مدل چرخ)
- تقسیم بندی فاکتورهای اپیدمیولوژیک بر حسب زمان، مکان و شخص (مفهوم ارتباط و علیت)
- سطوح پیگیری (تعاریف مثال‌ها و اهداف)
- شاخص‌های بهداشتی و کاربرد‌های آن در اپیدمیولوژی و بهداشت شامل: مفهوم RATE RATIO و PROPORTION و کاربرد آنها در اپیدمیولوژی، میزان‌های ابتلا، حمله ثانوی، مرگ، باروری، کشندگی، بقا و امید به زندگی
- نظام مراقبت (Surveillance System) و گزارش‌دهی و ارتباط آن با اپیدمیولوژی
- منابع اطلاعات در اپیدمیولوژی شامل سرشماری، مستندات مربوط به وقایع حیاتی، آمار مربوط به مراکز بهداشتی، بیمه‌ها، نتایج بررسی‌های بهداشتی
- غربالگری (مفهوم انواع اهداف کاربرد و معیارها و آزمون‌های غربالگری شامل اعتبار (حساسیت و ویژگی و ارزش اخباری) تکرار پذیری
- انواع مطالعات اپیدمیولوژیک شامل مطالعات مشاهده‌ای (توصیفی مقطعی مورد شاهدهی همگروهی و گذشته‌نگر) و مطالعات مداخله‌ای (کارآزمایی بالینی تصادفی شده Randomized Clinical Trial و کارآزمایی در عرصه Field Trial)
- تعاریف انواع مراحل بررسی کنترل و نحوه گزارش‌دهی اپیدمی‌ها

منابع درسی (Reference):

1. Epidemiology by Leon Gordis (last edition)
2. Masuner and Ban Epidemiology: an introductory text by Shira Kramer and Shira Dramer (last edition).

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطه):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با پیش‌آزمونها
ارزیابی مرحله‌ای با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی
ارزیابی پایانی با کمک آزمون کتبی

کد درس: 06

نام درس : آموزش بهداشت و ارتباطات

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد : 2

نوع واحد : نظری

اهداف :

- آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اصول آموزش بهداشت
- آشنایی دانشجویان با نقش و اهمیت آموزش بهداشت در شرایط و مکانهای مختلف
- توانمند نمودن دانشجویان جهت برنامه ریزی و تهیه برنامه های آموزش بهداشت
- توانمند نمودن دانشجویان جهت آرایه و اجرای پیامهای بهداشتی با روش های مختلف
- توانمند نمودن دانشجویان جهت ارزشیابی برنامه های آموزش بهداشت

سرفصل درس (34 ساعت)

- مروری بر بر تعریف اهداف و اصول فلسفه و دامنه کاربرد آموزش بهداشت
- تعریف و مفاهیم مربوط به ارتقای سلامت
- رفتار بهداشتی و آموزش بهداشت
- بکارگیری تئوری های تغییر رفتار در آموزش بهداشت
- هماهنگی بین بخشی در آموزش بهداشت
- آموزش بهداشت و توسعه
- فرهنگ جامعه و آموزش بهداشت
- نقش آموزش بهداشت در سطوح مختلف پیشگیری
- تشخیص نیاز های آموزشی
- مراحل برنامه ریزی آموزش بهداشت
- روش های آرایه و انتقال پیامهای بهداشتی
- تعریف هدف و اصول مشاوره
- مشاوره بهداشتی
- روش های آرایه و انتقال پیامهای بهداشتی
- طرز تهیه انواع نشریات بهداشتی
- کاربرد رسانه های آموزش بهداشت
- مروری بر تعریف ارتباط و انواع آن
- اجزا تشکیل دهنده ارتباط و ویژگی های آنها
- نقش ارتباطات جمعی در آموزش بهداشت
- استفاده از وسایل کمک آموزشی جهت انتقال پیام های بهداشتی
- نقش مربیان آموزش بهداشت در شبکههای آرایه خدمات بهداشتی
- نقش آموزش بهداشت در پیشگیری از بیماری های واگیر
- نقش آموزش بهداشت در پیشگیری از بیماری های مزمن
- نقش آموزش بهداشت در برنامه ریزی بهداشت خانواده
- نقش آموزش بهداشت در بهداشت مدارس
- شناخت موانع و مشکلات آموزش بهداشت

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- ارزشیابی برنامه های آموزش بهداشت
- پژوهش در آموزش بهداشت

منابع :

1. ساروخانی باقر جامعه شناسی ارتباطات آخرین نشر
2. محسنی منوچهر آموزش بهداشت آخرین نشر
3. محسنیان راد ارتباط شناسی آخرین نشر

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطة):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس : 07

نام درس : اصول پیشگیری از بیماریهای واگیر و غیر واگیر

نوع واحد : نظری

تعداد واحد : 2 واحد

هدف کلی درس : آشنایی با بیماریهای واگیر و غیر واگیر مهم و شایع در کشور و راههای پیشگیری از آنها با تقلیل موارد بیماری یابی و شناخت و اصلاح عوامل ایجاد کننده یا مساعد کننده با آن ها
شرح درس : در این درس دانشجو با اصول پیشگیری مبارزه و کنترل بیماری های واگیر و غیر واگیر شایع در کشور آشنا خواهد شد

رئوس مطالب (34 ساعت)

کلیات بیماریهای عفونی : چگونگی ایجاد یک عفونت زنجیره عفونت راههای انتقال و انتشار عفونت ها
استراتژی های پیشگیری و مبارزه با بیماریهای واگیر و غیر واگیر
آشنایی با برنامه ای کشوری وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی برای کنترل حذف و یا ریشه کنی بیماریهای واگیر عمده شامل مالاریا سل سالک بیماریهای قابل کنترل از طریق واکسن وبا هیپاتیت هاری ایدز CDC و ARI کلیاتی درباره بیماریهای غیرواگیر گذار اپیدمیولوژیک و گذار سلامت اهداف مبارزه با بیماریهای غیر واگیر استراتژی های مبارزه با بیماری های غیر واگیر
آشنایی با بیماریها و رویدادهایی که وزارت بهداشت برای آنها برنامه مدون دارد مانند تالاسمی سوانح و حوادث کم خونی ها
بیماریهای تنفسی شغلی سرطان های شایع
بیماری های روانی

منابع اصلی درس (Reference):

1. بخش نامه ها و دستوالعمل های وزارت بهداشت در زمینه مبارزه و کنترل و مراقبت بیماریهای واگیر و غیر واگیر
2. کتاب جامع بهداشت عمومی جلد 1 و 2 تالیف حسین حاتمی محسن سید نوزادی فرشته مجلسی حسن افتخار اردبیلی سید منصور رضودی سید محمد جواد پریزاده (جمعی از استادان دانشگاههای علوم پزشکی کشور)
3. اپیمیلوژی و کنترل بیماریهای شایع در ایران تالیف حسن حاتمی فریدون عزیزی محسن جانقربان شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطة):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 08

نام درس: بهداشت عمومی

تعداد واحد: 2 واحد

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف: آشنایی با اصول و مبانی بهداشت و عوامل موثر بر سلامت

شرح درس: زیر بنای یک جامعه سالم متکی بر رعایت اصول بهداشت و شناخت عوامل موثر بر آن است. بر این اساس این درس شامل مفاهیم بهداشت عمومی، بهداشت محیط و حرفه ای، مواد غذایی و آشنایی با نظامهای بهداشتی خواهد بود.

سرفصل دروس: (34 ساعت)

رئوس مطالب: آشنایی با اصول زیر :

- 1- تاریخچه و مفاهیم بهداشت
- 2 - بهداشت از دیدگاه اسلام
- 3 - عوامل موثر بر سلامتی و بهداشت
- 4- فرایند آموزش بهداشت
- 5 - پیشگیری انواع آن و مراحل آن
- 6 - چرخه انتقال بیماریها و روش کنترل آنها
- 7- عفونتهای بیمارستانی و روشهای کنترل آنها
- 8 - بهداشت زباله و مواد زائد
- 9 - ایمن ساز
- 10 - مراقبتهای
- 11 - نظامها و سازمانهای عرضه خدمات بهداشتی درمانی در ایران و جهان PHC بهداشتی اولیه
- 12- بهداشت حرفه ای
- 13 - مدیریت خدمات بهداشتی
- 14 - بهداشت محیط بیمارستانها
- 15 - بهداشت مواد غذایی

منابع اصلی درس:

1 عالیپور، لیلی و همکاران. پرستاری بهداشت جامعه 1 . انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، زمستان

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطة):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد

ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد

ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 09

نام درس: مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

تعداد واحد: 2 (34 ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف کلی درس:

آشنایی با فلسفه، مبانی نظری، مفاهیم اساسی، تاریخچه، اصول، اهداف، رویکردها، عرصه‌های فعالیت و مبانی اخلاق حرفه‌ای در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

شرح مختصر درس:

درس حاضر، مقدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت محسوب می‌شود؛ در این درس، بیشتر به معرفی حرفه‌ی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، مبانی نظری و فلسفی، مفاهیم و مباحث اساسی، کاربرد ها و عرصه‌های مداخله‌ی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در جامعه می‌پردازد.

سرفصل‌های درس:

رسالت نظام سلامت؛ جایگاه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

سلامت و ابعاد آن

تعیین‌کننده‌های سلامت

تاریخچه، رسالت و کارکردهای بهداشت عمومی

مفاهیم اساسی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

مبانی و رویکردهای فلسفی حرفه

رویکردهای ارتقای سلامت

منشورهای ارتقای سلامت

نقش‌ها، وظایف و صلاحیت‌های حرفه‌ای

عرصه‌های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت:

- مدرسه

- مراکز بهداشتی درمانی

- اجتماعی

- محیط کار

منابع و پایگاه‌های علمی و سازمان‌های حرفه‌ای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در سطوح ملی و بین‌المللی

مبانی اخلاق حرفه‌ای در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

نمونه‌ای از پژوهش‌های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

منابع:

1. Cottrell RR., Girvan JT, Denise S, Caile S, McKenzie, J. Principles and Foundations of Health Promotion and Education. Pearson. Last edition.
2. Carl I. Fertman, Diane D. Allensworth, Health Promotion Programs: from Theory to Practice; USA: by the Society for Public Health Education, Last edition
3. WHO. Milestones in Health Promotion. World Health Organization 2009
4. Jill M. Black . . . [et al.], Philosophical foundations of health education; USA: John Wiley & Sons. Last edition

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطه):

دبيرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 10

نام درس: ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: 2 واحد 34 ساعت

نوع واحد: نظری (1/5 واحد) - عملی (0/5 واحد)

اهداف کلی درس: آشنایی با مفاهیم و اصول ارتباطات و روشهای برقراری ارتباط موثر
شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم ارتباط شناسی و کاربست مهارت های ارتباطی آشنا می شوند و براساس مفاهیم آموخته شده، می توانند استراتژی ها و روش های ارتباطی را در برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت بکار گیرند.
رئوس مطالب (نظری 25 ساعت):

- تعریف و اهمیت ارتباط
- کلیاتی از مفهوم ارتباط و ارتباط شناسی
- ارتباطات کلامی و غیر کلامی
- ویژگی های ارتباطات موثر
- رویکرد های ارتباطی: (بین فردی، جمعی، سیاستگذاران - جلب حمایت همه جانبه)
- عوامل مؤثر در یک ارتباط موفق
- برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت
 - فرایند برنامه ریزی
 - تحلیل موقعیت و مخاطب
 - تعیین اهداف و استراتژی ها و روش های ارتباطی
 - تولید موثر پیام و مواد آموزشی
 - کانال های ارتباطی
- ارزشیابی در برنامه های ارتباطات سلامت:
- تئوری ها و مدل های ارتباطی در آموزش سلامت
- استراتژی های ارتباطی جامع در برنامه های آموزش و ارتقا سلامت :
 - جلب حمایت همه جانبه (Advocacy)
 - بسیج اجتماعی برای سلامت (Health Campaign)
- رویکرد مبتنی بر فرهنگ در ارتباطات سلامت

واحد عملی (17 ساعت):

- 1- دانشجویان یک موضوع و گروه هدف را انتخاب نماید تحلیل دقیق از مخاطب نموده و پیام و کانال ارتباطی مناسب را انتخاب نماید و در کلاس ارائه نماید
- 2- ارتباط بین دو فرد (از جمله کارکنان سلامت با مراجعه کننده) را مشاهده و از ابعاد مختلف ارتباطی نقد و بررسی نموده و در کلاس گزارش نماید

منابع درس:

1. علی اکبر فرهنگی ارتباطات انسانی ج 1 مبانی نشر رسا آخرین چاپ

2. Northouse, G and Northouse, L. Health Communication: Strategies for Health Professionals, Latest Edition
3. Schiavo, Renata. Health communication : from theory to practice 1st ed. Published by Jossey-Bass, latest edition

4. Claudia F. Parvanta and et al .Essentials of public health communication, Jones & Bartlett Learning , ,latest edition
5. Teresa L. Thompson, Alicia Dorsey, Katherine I. Miller. Handbook of health communication. Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers ,latest edition
6. U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES. Making Health Communication Programs Work Public Health Service , National Institutes of Health. National Cancer Institute, latest edition
7. Ruth Cross, Sam Davis and Ivy O'Neil. Health Communication: Theoretical and Critical Perspectives, Polity Press. ,latest edition

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطه):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 11

نام درس: فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت 1

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: 2 واحد

نوع واحد: 1 واحد نظری و 1 واحد عملی

اهداف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با تاریخچه، اهداف و تعاریف تکنولوژی آموزشی، حیطه ها، نحوه طراحی برنامه آموزشی از جمله نیازسنجی، تعیین اهداف آموزشی، تولید محتوا و پیام های آموزشی، انتخاب روش آموزشی، تهیه طرح درس یک جلسه آموزشی، تعیین استراتژیها و فعالیت ها (برنامه عملیاتی)، جدول زمان بندی، انواع ارزشیابی و شاخص های آن، و تهیه یک برنامه آموزشی. دانشجویان با استفاده از امکانات مدیا لب فعالیت های خود را انجام دهند

رئوس مطالب: 17 ساعت نظری

- تاریخچه تکنولوژی آموزشی
- اهمیت و اهداف تکنولوژی آموزشی
- تعریف مفاهیم اساسی تکنولوژی آموزشی
- اهمیت برنامه ریزی آموزشی
- مدل های برنامه ریزی (مدل ادغام یافته WHO 2012، الگوی 10 گامی Harden 2013)
- مراحل برنامه ریزی آموزشی:
 - تعیین مشکل و انتخاب موضوع برنامه ریزی آموزشی
 - نیازسنجی آموزشی (تهیه ابزار نیازسنجی: طراحی سنجه های حیطه های آگاهی، نگرش و رفتار)
 - تعیین اهداف (هدف کلی، اهداف جزئی، اهداف ویژه رفتاری)
 - تولید محتوای آموزشی شامل:
 - تعریف پیام آموزشی و انواع آن
 - اصول طراحی متون آموزشی و اطلاع رسانی در حیطه سلامت
 - اصول طراحی پیام های دیداری شنیداری
 - کاربرد رویکردهای رفتارگرایی، شناخت گرایی و سازه گرایی در طراحی پیام های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
 - متناسب سازی پیام با جمعیت هدف و محیط آموزشی
 - پیش آزمون پیام و نهایی سازی
 - تعیین استراتژی ها و فعالیت های برنامه
 - انتخاب روش آموزشی مناسب
 - تهیه برنامه عملیاتی Action Plan
 - تهیه طرح درس یک جلسه آموزشی
 - جدول زمان بندی برنامه
 - ارزشیابی برنامه
 - تعریف ارزشیابی و انواع ارزشیابی تکوینی و تراکمی
 - شیوه های ارزشیابی فراگیر و مواد آموزشی
 - معیارهای مهم در ارزشیابی فراگیر و مواد آموزشی

واحد عملی:

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

دانشجو یک موضوع و گروه هدف را انتخاب کرده و برنامه آموزشی شامل عنوان، مقدمه، نیازسنجی (به همراه ابزارهای اندازه‌گیری در حیطه آگاهی، نگرش و رفتار)، اهداف کلی، جزئی، اهداف ویژه رفتاری، تهیه محتوا و پیام‌های آموزشی و مناسب، استراتژیها و فعالیت‌ها، انتخاب روش و رسانه آموزشی، طرح درس یک جلسه آموزشی را همراه با برنامه عملیاتی (Action Plan)، جدول زمان‌بندی و شاخص‌های ارزشیابی برنامه تهیه نماید و در کلاس ارائه نماید.

منابع درس:

1. Robert Bensley , Jodi Brookins-Fisher; Community Health Education Methods: A Practical Guide 3rd Edition, Jones & Bartlett Learning ,latest edition
2. Jourdan-Marsh. M, Health Technology Literacy: A Transdisciplinary Framework For Consumer- Oriented Practice, Johns and Bartlett Learning, latest edition
3. Cho.H, Health Communication Message Design, Sage, latest edition

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطه):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزشیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد
ارزشیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

درس فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت 2 کد درس: 12

پیش نیاز یا همزمان:

تعداد واحد: 2 واحد

نوع واحد: 1 واحد نظری 1 واحد عملی

اهداف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با تئوری‌ها، تعیین کننده‌ها، استراتژی‌ها و حیطه‌های یادگیری و کاربرد آن، آشنایی با روش‌های آموزش و توانایی بکارگیری آنها متناسب با مخاطب و محیط یادگیری،

آشنایی با فناوری‌های آموزشی نوین و توانایی تولید، بکارگیری، نقد و ارزشیابی رسانه‌ها. دانشجویان با استفاده از امکانات مدیا لب فعالیت‌های خود را انجام دهند

رئوس مطالب نظری:

- تعاریف و اصطلاحات آموزش و یادگیری
- کاربرد نظریه‌ها و تئوری‌های یادگیری (گشتالت، یادگیری معنادر کلامی، خبرپردازی، آموزش بزرگسالان)
- استراتژی‌های یادگیری و روش‌های آموزش معلم محور، دانشجو محور، مشارکتی و ...
- حیطه‌های یادگیری و سلسله مراتب آن
- تعیین کننده‌های یادگیری (ویژگی‌های فراگیر، آموزش دهنده و محیط آموزش)
- آشنایی با انواع سواد (رسانه ای، بصری، رایانه ای، سلامت)
- اصول طراحی مواد چندرسانه ای (نوشتار، تصویر، صدا، ویدئو، پویانمایی)
- تعریف، اهمیت، روش ارائه و معایب و مزایای روش‌های آموزشی از جمله:
 - سخنرانی سنتی و فعال، ایفای نقش، نمایش، شبیه سازی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، بازی، قصه گویی، بارش افکار و گروه نجوا (Buzz group)، گردش علمی،
 - سمپوزیوم، پانل، کنگره، کنفرانس، کارگاه آموزشی، روش مسئله محور
- فناوری‌های آموزشی: (اسلاید، مولاژ، ماکت، پمفلت، پوستر، نمودار)
- نقد وارزشیابی پمفلت و پوستر (آنالیز محتوا و طراحی)
- آشنائی با مراحل تولید فیلم آموزشی کوتاه و تصاویر دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر وب (آموزش الکترونیک) casting
- تلفن همراه و نقش آن در آموزش
- بازی‌های رایانه ای و نقش آن در سلامت و آموزش
- نرم افزارهای چند رسانه ای و نقش آن در آموزش و ارتقای سلامت pod casting ، broad casting
- آشنایی با رسانه‌های جمعی و اهمیت و نقش آن در آموزش بهداشت
 - رادیو
 - تلویزیون
 - روزنامه

واحد عملی: دانشجو

1. با انتخاب یک موضوع آموزشی و گروه هدف خود در فیلد واقعی یا فرضی انتخاب و با روش‌های آموزشی مناسب ارائه نماید
2. طراحی وب لاگ
3. تهیه یک فیلم آموزشی ویرایش شده کوتاه و در کلاس ارائه نماید

منابع:

1. James McKenzie, Brad Neiger; Rosemary Thackeray, Planning, Implementing, & Evaluating Health Promotion Programs: A Primer (7th Edition); Pearson ,latest edition
2. Glen Gilbert, Robin Sawyer, Elisa McNeill, Health Education: Creating Strategies For School & Community Health 4th Edition; Jones & Bartlett Learning ,latest edition
3. Susan Bastable, Pamela Gramet, Karen Jacobs, Deborah Sopczyk; Health professional as educator: Principles of teaching and learning, Jones & Bartlett Learning ,latest edition
4. Rukhsana.A, Benjaamin. R.B, Health Communication Mass Media: An Integrated Approach to Policy and Practice, Gower. latest edition

5. هاشم محسنی زنوزی تکنولوژی آموزشی نشر یسطرون

6. دانائی، رحیم.(مترجم). اصول عکاسی دیجیتال. بیل کورت . نشر ارسباران. تهران.آخرین نشر

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطه):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 13

نام درس: نظریه‌ها و الگوهای برنامه‌ریزی و تغییر رفتار سلامت

تعداد واحد: 2 واحد 34 ساعت

نوع واحد: نظری (1/5 واحد) عملی (0/5 واحد)

پیش‌نیاز: مبانی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

هدف کلی درس:

کسب دانش، شایستگی و مهارت‌های لازم در مورد نظریه‌ها و الگوهای برنامه‌ریزی و تغییر رفتار و کاربرد آنها در تحلیل رفتار، طراحی، اجرا و ارزشیابی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

شرح مختصری از درس:

در این درس فراگیران با انواع نظریه‌ها و الگوهای مهم آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت آشنا می‌شوند و اهمیت کاربرد آن‌ها را در برنامه‌ریزی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت فرا می‌گیرند.

رئوس مطالب نظری: (25 ساعت)

- ویژگی‌های برنامه‌های اثربخش در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
- تعریف نظریه و الگو، اهمیت و اصول کاربرد آنها در برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
- دسته‌بندی انواع نظریه‌ها و الگوها (درون فردی، بین فردی، سازمانی، اجتماعی و بوم‌شناختی)
- نظریه‌های عمل‌منطقی، رفتار برنامه‌ریزی شده
- الگوی اعتقاد بهداشتی
- نظریه شناختی اجتماعی
- نظریه خود-کارآمدی
- نظریه حمایت اجتماعی
- الگوی فرا نظریه‌ای
- نظریه انگیزش محافظت
- الگوی پرسید
- الگوی پرسید-پروسید
- اصول انتخاب نظریه‌ها و الگوها در مطالعه و برنامه‌ریزی تغییر رفتار

رئوس مطالب عملی: (17 ساعت)

بخش عملی این درس شامل موارد زیر است:

1) ارائه‌ی کاربردی نظریه‌ها و الگوها در پژوهش‌های انجام شده:

- هر دانشجوی بایستی به ازای هر نظریه و الگویی که در این درس ارائه می‌شود یک مقاله‌ی پژوهشی اصیل و جدید را مطالعه و همراه با نقد ارائه نماید.

2) تهیه‌ی حداقل 2 برنامه‌ی آموزشی و ارائه‌ی آن: هر دانشجوی بایستی

- a. یکی از رفتارهای اولویت‌دار سلامت را انتخاب نماید؛
- b. نظریه یا الگویی متناسب با آن برگزیند؛
- c. طرح مداخله‌ی آموزشی خود مبتنی بر کاربردی آن نظریه و الگو تهیه نماید؛
- d. طرح آموزشی خود را همراه با گزارش مکتوب و مستند به صورت کنفرانس در کلاس ارائه کند.

منابع:

1. Hyden, J. Introduction to Health Behavior Theory. Jones & Bartlett. Last edition.
2. Glanz, K., Rimer, B. K., & Viswanath, K. Health behavior and Health education. John Wiley & Sons. Last edition.

3. Sharma & Romas. Theoretical foundations of health education and health promotion. Last edition.

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطة):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 14

نام درس: روانشناسی رفتار سالم

تعداد واحد: 2 واحد 34 ساعت

پیش نیاز: ندارد

هدف کلی درس: یادگیری اصول، مفاهیم و مباحث اساسی در روانشناسی رفتارهای مرتبط با سلامت و کسب مهارت های لازم در شناخت، تحلیل و توسعه رفتار سالم .

رئوس مطالب

- عوامل زیستی روانشناختی سلامت و بیماری
- نظریه ها و رویکرد های یاد گیری
- تغییر باورها و رفتار ها و حفظ و نگهداری آن ها
- مفهوم خود ، خود کارآمدی ، عزت نفس ، اعتماد بنفس
- خود کنترلی (self-control) و محل کنترل (locus of control) و خود تنظیمی رفتار
- سازگاری اجتماعی (Social Coping) حمایت اجتماعی (social support) و شبکه اجتماعی (Social network).
- تحلیل روانشناختی رفتار های مرتبط با سلامت
 - استرس و سلامت
 - رفتار های پرخطر
 - رفتارهای اعتیادی
 - رفتارهای مرتبط با خوردن
 - رفتارهای فعالیت فیزیکی
 - رفتارهای باروری و جنسی پرخطر
 - هویت جنسیتی و سلامت
 - شناخت بیماری و پذیرش درمان

منابع:

1. روانشناسی و ارتقاء سلامت سیمون مرفی ترجمه افلاک سیر گلشنی، انتشارات آوای نور آخرین چاپ
2. سیف علی اکبر. تغییر رفتار و رفتار درمانی: نظریه و روشها. تهران: نشر دوران.
3. سیف علی اکبر روانشناسی پرورشی نوین نشر دوران 1395 آخرین چاپ
4. Ogden, J. Health Psychology: A Textbook. Maidenhead, UK: Open University Press. last edition
5. David F Marks, Michael Murray, Brian Evans. Health Psychology: Theory, Research and Practice, SAGE last edition
6. Andrew Baum, Tracey A. Revenson, Jerome Singer. Handbook of health psychology, 2nd. Psychology Press, Taylor & Francis Group. last edition

شیوه پیشنهادی ارزشیابی دانشجویان در این درس:

- حضور و مشارکت فعال در تمام جلسات درس
- نمرات دانشجویان در آزمون های میان دوره و پایان دوره برای بخش نظری درس

کد درس: 15

نام درس: جامعه‌شناسی سلامت

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: 2 واحد 34 ساعت

نوع واحد: نظری (1.5 واحد) - عملی (0.5 واحد)

شرح درس:

فراگیران را با مبانی اجتماعی سلامت، فرهنگ، مولفه‌های اجتماعی، عوامل اجتماعی و جامعه‌شناختی مؤثر بر سلامت و سبک زندگی از قبیل فرهنگ، سواد، دسترسی به خدمات، عدالت و جنسیت آشنا می‌شوند و توانایی تحلیل رفتار اجتماعی کسب می‌نمایند.

اهداف کلی درس: آشنایی فراگیر با

- مفاهیم و رویکردهای مدرن جامعه‌شناسی در ارتباط با سلامت فردی، گروهی، اجتماعی و سازمانی
- اصول و مبانی جامعه‌شناسی سلامت
- مؤلفه‌های اجتماعی مؤثر بر اتخاذ رفتار توسط افراد و جامعه
- اصول، مبانی و روشهای کاربردی توانمندسازی جامعه محور در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت.
- اصول، مبانی و روشهای کاربردی مشارکت و اقدام اجتماعی و سازماندهی جامعه

کسب توانایی لازم برای شناسایی، تحلیل و مستند سازی رفتارهای اجتماعی

رئوس مطالب: (25 ساعت نظری)

- دیدگاه جامعه‌شناختی در سلامت
- نقش اهمیت فرهنگ در سلامت
- ارتباط فرهنگ و سلامت
- عناصر فرهنگی
- جامعه‌پذیری، ارزش‌ها، هنجارها، کنترل اجتماعی، نهادها و سلامت
- نقش اجتماعی و سلامت
- لایه‌های فرهنگی سلامت
- تنوع فرهنگی
- ارتباط جو با فرهنگ سلامت
- شکل‌دهی فرهنگ سلامت
- تئوریهای اجتماعی سلامت
- مؤلفه‌های اجتماعی سلامت
- نظریات جامعه‌شناختی و کاربرد آنها در فرهنگ سلامت
- تغییر فرهنگ
- عوامل مقاومت اجتماعی در برابر پدیده تغییر
- نحوه شکل رفتار و سبک زندگی در جامعه
- فرهنگ سازمانی: تعریف، مفهوم، عوامل و اجزاء
- نقش فرهنگ سازمانی در ارتقاء سلامت
- اصول و روش‌های ارزیابی تأثیر اجتماعی SIA
- اهمیت، اصول، مفاهیم کلیدی مردم‌نگاری در سلامت
- مراحل انجام یک مطالعه مردم‌نگاری و گزارش

واحد عملی (17 ساعت):

دانشجویان یک موضوع بهداشتی را انتخاب و با به کارگیری مردم‌نگاری تحلیلی از آن موضوع در بستر اجتماعی با مشخص نمودن وضعیت اجتماعی و مولفه‌های موثر بر آن تحلیل و راهکارهایی در کلاس ارائه نماید

منابع درس:

1. Robin Bunton, Sarah, The sociology of health promotion, latest Edition
2. Wilkinson, R & Marmot, M, Social determinants of health: the solid facts, Latest edition
3. R., Nettleton, S., & Burrows, R. The Sociology of Health Promotion ,Latest edition

4. نظریه‌های جامعه‌شناسی آزاد ارمنی

5. تیلور ک، ویلکی م، باسرج، روش تحقیق میدانی: راهنمای عملی تحقیق در تعلیم و تربیت و علوم اجتماعی، محسن نیازی و

عباس زارعی (مترجم) تهران: سخنوران، 1389

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطة):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 16

نام درس: روش پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

تعداد واحد: 2 واحد (34 ساعت)

نوع واحد: نظری (1/5 واحد) عملی (0/5 واحد)

پیش نیاز: ندارد

هدف کلی:

یادگیری مبانی و روش شناسی پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت با رویکرد کاربردی و استفاده از نظریه های تخصصی حرفه؛ و طراحی و تنظیم طرح پژوهشی (Proposal)
شرح مختصری از درس:

درس روش تحقیق به منظور یادگیری فلسفه و روش شناختی پژوهش علمی برای دانشجویان رشته ی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت طرحریزی شده است. ساختار مباحث اصلی این درس بیشتر بر مبنای ساختار و سازمان پایان نامه یا رساله ی تحصیلی دوره های تحصیلات تکمیلی تنظیم و ارائه می گردد.

رئوس مطالب در بخش نظری: (25 ساعت)

- کلیات و مفاهیم روش تحقیق: علم و روش های آن در علوم رفتاری
- مراحل پژوهش علمی و ساختار پایان نامه؛ انتخاب مسئله ی پژوهش
- جستجوی سوابق پژوهش در مسئله؛ مروری بر متون علمی
- نظریه و پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
- رویکردهای کمی در پژوهش
 - تنظیم اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش، بیان مسئله، ضرورت اجرای طرح
 - متغیرهای پژوهش
 - انواع مطالعات کمی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
 - محاسبه حجم نمونه و روش های نمونه گیری (بیشتر در طرح های کارآزمایی شاهددار تصادفی در عرصه)
 - روش ها و ابزارهای جمع آوری داده ها
 - روایی و پایایی ابزار جمع آوری داده ها
 - روش های آماری تحلیل داده ها (با تمرکز بیشتر بر طرح های کارآزمایی)
 - نحوه نوشتن روش اجرا
- رویکرد کیفی در پژوهش های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
 - تنظیم سؤالات پژوهش
 - انواع مطالعات کیفی در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
 - روش ها و ابزارهای جمع آوری داده ها
- اخلاق در پژوهش
- مدیریت پژوهش (زمان بندی، بودجه بندی، محدودیت ها و مشکلات)
- گزارش نتایج و مآخذنویسی
- کاربست نتایج

رئوس مطالب در بخش عملی: (17 ساعت)

- یک پروپوزال مطالعه ی کمی از نوع مداخله ای برای یکی از موضوعات اولویت دار آموزش بهداشت و ارتقای سلامت طراحی و ارائه نماید.

سنجش و ارزشیابی دانشجویان:

منابع:

1. Cottrell RR, McKenzie JF. Health Promotion and Education Research Methods. USA: Jones and Bartlett Pub. Last edition
2. Dawson C. a practical guide to research methods, a user friendly manual for mastering research techniques and projects. UK: Oxford. Last edition.
3. Bruce N, Pope D, Stanistreet D. Quantitative methods for health research: a practical interactive guide. John Wiley & Sons. Last edition.
4. Salazar LF, Crosby RA, DiClemente RJ. Research methods in health promotion. John Wiley & Sons. Last edition.
5. رخشانی. فاطمه ، شهرکی ثانوی. فریبا، روش تحقیق: مراحل علمی و روش های کاربردی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی آخرین چاپ

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطة):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

نام درس : اصول و فنون مشاوره در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت کد درس : 17

تعداد واحد : 2 واحد 34 ساعت

نوع واحد نظری (1) - عملی (1)

پیشنیاز : ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقا سلامت

اهداف کلی

آشنایی با اصول، مبانی، روش‌ها و فنون مشاوره و کاربرد آن در فعالیتهای ارتقاء سلامت

شرح درس

این درس به منظور آشنا نمودن دانشجویان با عرصه مشاوره طرح ریزی شده است. به نحوی که دانشجویان با بکارگیری نظریه‌ها، راهبرد های مشاوره‌ای و رعایت ملاحظات اخلاقی و قانونی بتوانند نسبت به ارائه مشاوره موثر توانمند گردند.

رئوس مطالب نظری (34 ساعت)

- اهمیت و کلیات اصول و فنون مشاوره
- رویکرد ها و تئوری های مشاوره (نظریه روانکاوی/شناختی، تئوری شناختی، تئوری رفتاری، رویکرد انسانی، درمان جامع و یکپارچه)
- آشنایی با نحوه مصاحبه مراجع محور و مراحل آن و ارائه فنون مصاحبه متمرکز بر شخص
- شرایط محیطی مشاوره
- ویژگی های مشاوره کننده
- اهمیت خود آگاهی در مشاوره
- مهارت ها و مراحل محوری اجرای مشاوره موفق :
 - مهارت های شروع مشاوره و مدیریت مصاحبه
 - حفظ و نگهداری رابطه
 - تکنیک های شروع، ادامه و اتمام جلسه مشاوره
 - علل ایجاد مقاومت و روش های مواجهه با مقاومت
 - مهارت های گوش دادن، مهارت های سوال کردن و بازخورد دادن (سیپماتی، آپاتی و امپاتی)
 - مهارت های خلاصه کردن ((Probing and summarizing)) و اتمام مشاوره
 - نحوه پایان دادن به جلسات مشاوره ای کوتاه مدت و بلند مدت و راه های پایان دادن به مصاحبه های مشاوره

- تکنیک های مشاوره فردی (چهره به چهره، تلفنی، مجازی و ایمیل)

- تکنیک های مشاوره گروهی

- اصول و فنون مشاوره و راهنمایی سلامت در گروه های جمعیتی از قبیل سالمندان، نوجوانان و جوانان، کودکان

- اصول و فنون مشاوره در شرایط خاص

- موازین اخلاقی و قانونی در مشاوره

واحد عملی: (17 ساعت)

- اجرای مشاوره با روش ایفای نقش و ارزیابی فرایند در کلاس درس
- اجرا و مستند سازی و ارائه گزارش تحلیلی حد اقل سه جلسه مشاوره فردی مرتبط با نیاز ارتقاء سلامت در یکی از گروه ها (سالمند، نوجوان، کودک) و گزارش نتایج در کلاس
- حداقل انجام یک مشاوره گروهی در رابطه با نیاز ارتقاء سلامت در گروه های جمعیتی و گزارش نتایج در کلاس

منابع اصلی درس:

1. Robert Bor, Sheila Gill, Riva Miller, Amanda Evans. Counselling in: A Handbook for Practitioners and Psychotherapy. last edition
2. Philip Burnard, Jocampling . Counselling Skills for Health Professionals. Springer, last edition
3. Freshwater D. counseling skills for nurses, midwives and health visitors. Open University press. Last edition.

4. مشاوره مهارت های حل مساله، آن مانرو، باب مانی، جان اسمال، ترجمه کمالی، نشر نی، تهران آخرین چاپ

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطه):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 18

نام درس: کارآموزی

پیش نیاز یا همزمان:

تعداد واحد: 2 واحد

نوع واحد: عملی (102 ساعت)

اهداف کلی درس: دست یابی دانشجویان به سطوح عالی مهارت های حرفه ای در راستای نقش ها و وظائف خود

شرح درس: کارآموزی فرصت لازم را برای بکارگیری دانش و مهارت های کسب شده در عمل را فراهم می آورد. و آنها را برای ایفای نقش های حرفه ای خود در جامعه فراهم می آورد.

رئوس مطالب:

دانشجو با حضور در حد اقل دو عرصه از موارد زیر به تمرین عملی آموخته های خود در طول دوره تحصیل و کسب تجربه برای کسب تسلط در اجرای مهارت های حرفه ای در رشته خود می پردازد.

- مدرسه (از مهد کودک تا دبیرستان ها و آموزشگاه کودکان استثنائی)
- مراکز ارائه خدمات سلامت در شهر و روستا
- محیط های کار
- اجتماع (روستاها ، محلات شهری، شهرک ها)
- رسانه (صدا و سیما، مراکز و آزمایشگاه های تولید رسانه، نشر مجله و روزنامه و خبرگزاری ها)

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطة):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 19

نام درس: آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مدارس

تعداد واحد: 2 واحد - 34 ساعت

نوع واحد نظری (1.5) - عملی (0.5)

پیش نیاز: ندارد

هدف کلی:

1. کسب دانش و نگرش لازم نسبت به اهمیت مدارس به عنوان عرصه‌ی فعالیت حرفه‌ای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت،
2. آشنایی با اولویت‌های مشکلات و رفتارهای مرتبط با سلامت در دانش‌آموزان،
3. آشنایی با راهبرد مدارس ارتقا دهنده‌ی سلامت و جنبه‌های اجرایی آن
4. کاربست مهارت کسب شده در تحلیل وضعیت و برنامه‌ریزی مداخلات ارتقای سلامت در مدارس (در مقیاس محدود)

شرح درس:

نسبت بالایی از جمعیت کشور را دانش‌آموزان تشکیل می‌دهند؛ از طرفی بخش قابل توجهی از بار بیماری و ناخوشی‌ها به این گروه جمعیتی مربوط می‌شود که آثار آنها سلامت و کیفیت زندگی را در بزرگسالی و توسعه‌ی جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهند؛ از این رو، در این درس فراگیران با اهمیت مدارس به عنوان عرصه‌ای مهم در فعالیت‌های حرفه‌ای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت و با مدارس ارتقا دهنده‌ی سلامت به عنوان راهبرد اساسی، شامل اصول، اجزاء و کاربست آن در عمل آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب در بخش نظری: (1.5 واحد نظری)

- اهمیت و سابقه‌ی مدارس به عنوان عرصه‌ای برای آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
- کلیاتی در باره‌ی ویژگی‌های رشد و تکامل کودکان و نوجوانان
- بیماریها و اختلالات جسمانی رایج در دانش‌آموزان
- ناخوشی‌ها و اختلالات روانشناختی رایج در دانش‌آموزان
- مشکلات رفتاری رایج در دانش‌آموزان
 - خشونت و پرخاشگری و تحقیر
 - سوء مصرف مواد و داروها
- ارتقای ایمنی و پیشگیری از سوانح در مدارس
- ترویج رفتارهای تغذیه‌ای سالم
- ترویج فعالیت بدنی
- توسعه‌ی مهارت‌های زندگی
- مدارس ارتقاء دهنده‌ی سلامت:
 - مفاهیم، مبانی و ویژگی‌ها
 - اهداف و استراتژی‌ها
 - الگوها و اجزای برنامه
 - سیاست‌ها و مقررات
 - اجرای برنامه مدارس ارتقاء دهنده سلامت
- آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت کودکان استثنایی
- نمونه‌هایی از تجارب موفق مدارس ارتقا دهنده‌ی سلامت در جهان و ایران

رئوس فعالیت در بخش عملی: (0.5 واحد عملی)

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- ارزیابی وضعیت یک مدرسه بر اساس چهارچوب و اجزای مدارس ارتقا دهنده ی سلامت
- سنجش نیازها و اولویت بندی
- تهیه و تنظیم طرح مداخله آموزش و ارتقاء سلامت
- تهیه طرح درس و اجرای یک جلسه آموزشی
- تهیه و ارائه ی گزارش در کلاس

منابع:

1. Scriven A, Hodgins M. Health Promotion Settings, Principles and Practice. SAGE. Last edition
2. Clift S, Jensen BB. The Health Promoting School: International Advances in Theory, Evaluation and Practice. Danish University of Education Press. Last edition.
3. Aggleton P, Dennison C, Warwick I. Promoting Health and Well-being through Schools. Routledge. Last edition.
4. Destefano K, BEAR BJ. Manual of School Health A Handbook for School Nurses, Educators, and Health Professionals. USA: Saunders. Last edition

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطه):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزشیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد
ارزشیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 20

آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در محیط کار

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: 2 واحد - 34 ساعت

نوع واحد نظری (1.5) - عملی (0.5)

اهداف کلی:

هدف این درس، توانمند سازی دانشجویان در طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه های جامع ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت بمنظور ارتقاء رفتار های سالم و ایمن در محیط کار میباشد.

شرح درس:

در این درس فراگیر با اهمیت عرصه محیط کار برای اجرای اقدامات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت؛ و از ابعاد مختلف رویکردها در سطح فرد، محیط، سازمان و جامعه آشنا می شود.

رئوس مطالب (1.5 واحد نظری)

- تعاریف، تاریخچه، اهمیت و اصول آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و ایمنی (HSE) در محیط کار
- اهمیت سلامت نیروی کار در ارتقاء سلامت جامعه
- نگاهی به وضعیت سلامت کارگران در ایران و تجربه سایر کشور ها (بررسی وضعیت بر اساس شاخص ها و استانداردها)
- قوانین و اسناد بالا دستی برای سلامت محیط های کار در ایران
- عوامل موثر بر سلامت کارکنان و محیط کار
- تاثیرات متقابل کار بر سلامت و سلامت بر کار
- نظریه ها و الگو های تحلیل رفتار های مرتبط با ایمنی در محیط کار (مدل پنیر سوئیسی، نظریه دامینو)
- عوامل موفقیت اقدامات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در محیط کار
- رویکردها، نظریه ها و مدل های کاربردی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- طراحی و اجرای برنامه های اولویت دار در محیط کار شامل: ارتقاء سلامت جسمانی، روانی و رفتاری، افزایش فعالیت جسمانی، بهبود وضعیت تغذیه، تامین محیط کار ایمن، استرس، بیماری قلبی و عروقی
- برنامه ریزی در محیط های کاری با اندازه های کوچک، متوسط و بزرگ:
- سنجش نیاز ها بر اساس جمع آوری داده ها از محیط و نیروی انسانی و ماهیت کار
- راه اندازی نظام مداوم و بروز ثبت داده ها (بانک اطلاعاتی جامع سلامت سازمان)
- شناخت و ارزیابی فرهنگ سازمانی و محیط کار، قوانین و مقررات، دستور العمل ها
- ارزیابی تیم ها و مشارکت کنندگان
- تنظیم و آماده سازی اهداف برنامه
- پیش بینی، تامین منابع، ملاحظات اجرایی و سیاست های سازمانی براساس شواهد
- اجرا و ارزشیابی
- معرفی حد اقل 2 برنامه جامع آموزش و ارتقاء سلامت در محیط کار انجام شده در جهان و ایران

رئوس مطالب عملی: (0.5 واحد عملی)

دانشجو ضمن مراجعه به یک محیط کار فعالیت های زیر را انجام دهد:

- a. بررسی وضعیت موجود و جمع آوری اطلاعات سلامت بر اساس شواهد
- b. اولویت بندی مشکلات و انتخاب یک مشکل
- c. طراحی برنامه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و ارائه گزارش در کلاس

منابع (Refrence):

- 1- Fertman C. I..Workplace Health Promotion Programs; Planning, Implamentation and Evaluation, Jossey – BASS (2015). Last Edition
- 2- Burton J. WHO Healthy Workplace framework and model: background and supporting literature and practices. Last Edition.
- 3- Scriven A. and Hodgins M., Health promotion settings: Principales & practice; Sage, Last edition.
- 4- Chenoweth, D. Worksite Health Promotion. USA. Human Kinetics.2011
- 5- WHO.Occupational Health , A Manual for Primary Health Care Workers. Cairo.WHO.EMRO 2001

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطه):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

نام درس: آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در محیط‌های مراقبت بهداشتی اولیه کد درس: 21

تعداد واحد: 2 واحد - 34 ساعت

نوع واحد نظری (1.5) - عملی (0.5)

پیش‌نیاز: ندارد

هدف

آشنایی دانشجویان با اصول و کلیات و مفاهیم ارتقا سلامت در محیط‌های ارائه‌کننده خدمات سلامت و کاربرد آن در نظام سلامت

شرح درس

یکی از رویکردهای نوین سازمان بهداشت جهانی و همچنین براساس بیانیه‌های بوداپست و اوتاوا توجه به ارتقا سلامت در محیط‌های ارائه خدمات سلامت می‌باشد. در این دیدگاه نوین دانش‌آموختگان، با نقش مراکز ارائه خدمات سلامت و بیمارستان‌ها در راستای فراهم ساختن محیط حمایت‌کننده سلامت برای بیماران، مراجعین، کارکنان ارائه‌کننده خدمات بهداشتی و جامعه و همچنین با بکارگیری راهکارهای مناسب اقدام به برنامه‌ریزی و اجرای اقداماتی که منجر به ارتقا سلامت در محیط‌های ارائه‌کننده سلامت می‌باشد، آشنا می‌گردند.

رئوس مطالب

- فلسفه‌ی ارتقای سلامت در محیط‌های مراقبت بهداشتی اولیه
- تعاریف، اصول، و اهداف ارتقای سلامت در مراقبت بهداشتی اولیه
- موانع و چالش‌های آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در محیط‌های مراقبت بهداشتی اولیه
- راهبردهای ارتقای سلامت در محیط‌های مراقبت بهداشتی اولیه (با اقتباس از الگوی بیمارستان ارتقا دهنده‌ی سلامت)
- انواع مداخلات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در محیط‌های مراقبت بهداشتی اولیه
- معیارها و شاخص‌های کیفی برنامه‌ی ارتقای سلامت در محیط‌های مراقبت بهداشتی اولیه
- برنامه‌ریزی و مدیریت ارتقای سلامت در محیط‌های مراقبت بهداشتی اولیه
- نیازها و تدابیر خاص در برنامه‌ریزی ارتقای سلامت در مراکز مراقبت بهداشتی اولیه
 - سالمندان
 - افراد معلول و ناتوان
 - بیماران روانی
- بررسی تجارب و پژوهش‌های ارتقای سلامت در محیط‌های مراقبت بهداشتی اولیه

در بخش عملی:

- ارزیابی وضعیت شامل نیازسنجی برای حداقل یکی از مراکز سلامت
- تهیه و تنظیم یک برنامه آموزش و ارتقاء سلامت و ارائه آن در کلاس

منابع:

1. Fertman CI, Allensworth DD. Health Promotion Programs: from Theory to Practice; USA: by the Society for Public Health Education. Last edition.
2. WHO. Health promotion in hospital, evidence and quality management. World Health Organization, 2005
3. Frankish J, Moulton G, Gray D. Health promotion in primary health care settings: a suggested approach to establishing criteria. Institute of Health Promotion Research University of British Columbia. Last edition.
4. WHO. The International Network of Health Promoting Hospitals and Health Services: Integrating health promotion into hospitals and health services; Concept, framework and organization. WHO Regional Office for Europe.

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطه):
ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

نام درس : آموزش بهداشت و ارتقای سلامت جامعه محور کد درس: 22

پیش نیاز

تعداد واحد: 2 واحد - 34 ساعت

نوع واحد نظری (1.5) - عملی (0.5)

اهداف کلی درس: دانشجویان با رویکرد سیستمی به جامعه، اصول و مبانی توانمندسازی، مشارکت و اقدام اجتماعی جامعه محور در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند

شرح درس: در این درس فراگیران با اصول، مبانی و روشهای کاربردی توانمندسازی، مشارکت و اقدام اجتماعی و سازماندهی جامعه برای اهداف آموزش بهداشت و ارتقای سلامت جامعه محور آشنا می شوند. همچنین با کلیات نیازسنجی اجتماعی و روش های جمع آوری داده جامعه محور در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت آشنا می شوند و با بکارگیری تکنیک مونوگرافی در یک جامعه کوچک نسبت به شناسایی عوامل موثر در سلامت در محیط توانمند می گردد
رئوس مطالب:

- مفهوم جامعه و نگرش سیستمی به جامعه و جامعه محور
 - رویکرد سیستمی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
 - مبانی سیستم اجتماعی (رویکرد اکولوژیکی)
 - مفهوم و رویکرد های ارزیابی جامعه محور
 - روش های ارزیابی جامعه محور
 - مفهوم و مبانی توانمندسازی اجتماعی
 - سطوح، دامنه ها و اهداف در حوزه های مختلف توانمندسازی اجتماعی
 - الگوها و روش های توانمندسازی جامعه محور
 - مفهوم و مبانی مشارکت جامعه
 - سطوح مشارکت جامعه
 - روش های جلب مشارکت جامعه
 - مفهوم سازماندهی اجتماعی
 - مراحل و شیوه های سازماندهی اجتماعی
 - طراحی، بومی سازی و اجرای برنامه جامعه محور، تهیه برنامه اقدام
- عملی: دانشجویان مراجعه به جامعه کوچک (مانند روستا، خانه سلامت و...) فعالیت های زیر را انجام دهد
- 1- ارزیابی نیاز های جامعه مورد نظر با منابع مختلف با رویکرد مشارکتی
 - 2- ایجاد زمینه مشارکت جهت شناسایی مشکل و اولویت بندی
 - 3- تدوین برنامه برای یکی از مشکلات با بکارگیری با مشارکت جامعه و ارائه در کلاس

منابع:

1. Guttmacher, S. ets. Community based health intervention. Part One. WILEY. Last edition
2. Glenn Laverack. Health Promotion Practice, building Empowered communities, Open University press. Last edition
3. Hindsworth MF, Lang TB. Community Participation and Empowerment. Nova Science Publishers, Last edition
4. تیلور ک، ویلکی م، باسر ج، روش تحقیق میدانی: راهنمای عملی تحقیق در تربیت و علوم اجتماعی، محسن نیازی و عباس زارعی (مترجم) تهران: سخنوران، چاپ آخر
5. سیف الهی و. اقدام پژوهی «پژوهش حین کار» آموزش یک دوره کامل روش تحقیق اقدام پژوهی همراه با مثال ها و نمونه های واقعی، تهران: عابد، چاپ آخر

شیوه پیشنهادی برای ارزشیابی دانشجویان (در هر حیطة):

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد
ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد

کد درس: 23

رسانه در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

تعداد واحد: 2 واحد - 34 ساعت

نوع واحد نظری (1.5) - عملی (0.5)

پیش نیاز:

هدف کلی درس: دانشجویان با مفاهیم، تولید، طراحی و ارزشیابی رسانه آشنا می‌گردند. همچنین، ضمن درک نقش و اهمیت آن بتوانند به ارتباط و چگونگی بکارگیری آن در برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت بپردازند.

شرح درس: سواد رسانه‌ای یک نوع درک متکی بر مهارت است که می‌توان براساس آن تولیدات رسانه‌ای را با محتوی و گروه هدف متناسب ساخت. این درس دانشجویان را با ظرفیت انواع رسانه‌ها در انتقال پیامهای آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت آشنا می‌سازد و مهارت آنها را در بررسی و نقد و تحلیل رسانه‌ها افزایش می‌دهد.

رئوس مطالب (1.5 واحد):

- تاریخچه، تعاریف، مفهوم، ضرورت، هدف و کاربرد رسانه در سلامت جامعه
- انواع رسانه و نقش هر یک در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- اصول و فنون رسانه و سواد رسانه‌ای
- شناخت شیوه‌های تبلیغ، اقناع و تاثیر گذاری بر مخاطب
 - انواع و شیوه‌های تبلیغ
 - روانشناسی پیام‌های تبلیغاتی
 - افکار عمومی و مصرف کنندگان پیام‌های رسانه‌ای سلامت
 - روشهای کاربردی تبلیغ در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- مفاهیم اساسی، سبک‌ها، ارزشها، فرایند و عناصر ششگانه خبر
- آشنایی با فرایند تولید برنامه‌های رادیویی و تلویزیون
 - بخش‌های مختلف یک مرکز تلویزیونی (استودیو، اتاق کنترل تولید، مرکز ضبط مغناطیسی، سیستمهای نمایش تصویر) و بخشهای پیرامونی (نور، دکور، صدا، ..)
 - عوامل تیم‌های تولید (تلویزیونی، رادیو و فیلم آموزشی) و وظایف هر یک
- اصول، روشها و قالبهای نگارش برای تولید رسانه‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- عکاسی دیجیتال: انواع، تکنیکها، کادربندی، مونتاژ و معیارهای نقد و انتخاب آن در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- اصول و نکات مهم در تصویر برداری ویدیو (دوربین، نور، صدا، حرکات، ..)
- رسانه‌های چاپی: انواع، تولید (مراحل، نرم افزارها)، و معیارهای نقد و انتخاب آن در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- رسانه‌های جمعی: همگونی‌ها (انتشار، وسعت، فراوانی و گوناگونی) و ویژگیها (نحوه انتشار و دریافت پیامها)
- رسانه‌های دیجیتال در برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- نقد تولیدات و برنامه‌های رسانه‌ای در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

رئوس مطالب عملی (0/5 واحد):

فعالیت عملی:

- دانشجوی پس از انتخاب یک موضوع آموزش در حیطه سلامت فعالیت‌های زیر را انجام داده و در کلاس ارائه نماید:

- بررسی و مطالعه موضوع و تنظیم اهداف، محتوی و تهیه سناریو
- تولید یک رسانه چاپی مرتبط
- تولید حد اقل 5 عکس مرتبط

دبيرفانه شوراي عالي برنامهريزي علوم پزئشي

- توليد و تنظيم يك برنامه راڊيويي ترويحي مرتبط به مدت 5 تا 10 دقيقه
- توليد و تنظيم يك فيلم ويڊيويي آموزشي مرتبط به مدت 3 تا 5 دقيقه

منابع اصلي درس:

1. رضوي عباس، اصول طراحي و توليد فيلم هاي آموزشي ، سمت آخرين چاپ
 2. موريتس چارلي، تكنيكهاي فيلم نامه نويسي، ترجمه محمد گذرآبادي، نشر ساغي . آخرين چاپ
 3. سواد رسانه
 4. توليدات راڊيويي و. تلويزيوني
 5. رسانه هاي جمعي و ڊيجيتال
6. Gatum C., The beginner's Phetography, DK. last edition
- شيوه پيشنهادي براي ارزشيابي دانشجويان (در هر حيطه):
- ارزشيابي تشخيصي اوليه با كمك پيش آزمونهاي دانشي و نگرشي انجام خواهد شد
- ارزيابي مرحله اي درس با استفاده از آزمونهاي مرحله اي و پرسش هاي كلاسي صورت مي گيرد
- ارزيابي پاياني درس با كمك آزمون كتبي انجام خواهد شد

فصل چهارم

استانداردهای برنامه

استانداردهای برنامه آموزشی

- موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:
- * ضروری است، دوره، **فضاها و امکانات آموزشی عمومی** مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.
 - * ضروری است، گروه آموزشی، **فضاهای اختصاصی** مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه های اختصاصی، عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.
 - * ضروری است، دپارتمان آموزشی، **فضاهای رفاهی و فرهنگی** مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.
 - * ضروری است که عرصه های آموزشی خارج دپارتمان **دوره های چرخشی**، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.
 - * ضروری است، **جمعیت ها و مواد اختصاصی مورد نیاز** برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.
 - * ضروری است، **تجهیزات سرمایه ای و مصرفی** مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیابان باشد.
 - * ضروری است، **امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط**، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
 - * ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، **هیئت علمی** مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیابان قرار گیرد.
 - * ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، **کارکنان دوره دیده** مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.
 - * ضرورت دارد که **برنامه آموزشی (Curriculum)** در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.
 - * ضروری است، **آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی** در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.
 - * ضروری است که **منابع درسی اعم از کتب و مجلات** مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.
 - * ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود **حضور فعال** داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.
 - * ضروری است، **محتوای برنامه کلاس های نظری**، حداقل در 80٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.
 - * ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه **برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه**، مانند کنفرانس های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.
 - * ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.
 - * ضروری است، **مقررات پوشش (Dress code)** در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پیش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- * ضروری است، فراگیران از **کدهای اخلاقی** مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
 - * ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران **کارپوشه آموزشی (Portfolio)** تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها، گواهی‌های فعالیت‌های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
 - * ضروری است، فراگیران **کارنمای (Log book)** قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
 - * ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، **مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی** لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
 - * ضروری است، **کارنما** به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
 - * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در **برنامه‌های پژوهشی گروه علمی مشارکت** داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
 - * ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، **واحدهای خارج از گروه آموزشی** را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه **گواهی** دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
 - * ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی **همکاری‌های علمی بین رشته‌ای** از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.
 - * ضروری است، در آموزش‌های حداقل از 70٪ **روش‌ها و فنون آموزشی** مندرج در برنامه، استفاده شود.
 - * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه، مورد **ارزیابی** قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
 - * ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه آموزشی باشند.
- استانداردهای فوق، در 28 موضوع، مورد تصویب شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی قرار گرفته و جهت پیگیری و اجرا در اختیار واحدهای ذیربط قرار داده می‌شود. ضمناً یک نسخه از آن در انتهای کلیه برنامه‌های مصوب آورده خواهد شد.
- دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی**

فصل پنجم ارزشیابی برنامه آموزشی

ارزشیابی برنامه
(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

برنامه بعد از گذشت یک ترم تحصیلی از اجرای برنامه از دانشجویان، اعضای هیات علمی از طریق فرم الگوی ارزشیابی سیپ CIPP صورت خواهد گرفت. این الگو مبتنی بر بافت یا موقعیت (Context)، درون داد (Input)، فرایند (Process)، و فرآورده (Product) به دست آمده است.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:
گذشت 2 سال از اجرای برنامه به صورت کامل.

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:	★ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:
75 درصد به بالا	★ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:
75 درصد به بالا	★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:
طبق نظر ارزیابان	★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:
طبق نظر ارزیابان	

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل بازنگری شده
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه (در صورت موجود بودن)

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و دبیرخانه علوم پایه و سایر اعضای هیات علمی هستند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی
- بازخود از نتایج نیازسنجی‌های که انجام می‌گردد.

ضمائم

سوگند نامه دانش آموختگان رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

بنام خدا

سپاس خداوند یکتا را که با عنایات و الطاف بیکرانیش و با بهره‌مندی از نعمت‌های بی‌شمارش اکنون که توانستم تحصیلاتم را در رشته ارزشمند آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت به پایان رسانیده و در آستانه‌ی مرحله جدیدی از ایفای وظیفه‌ی خطیر علمی و اجتماعی قرار گیرم، در برابر آن خداوند متعال سوگند یاد می‌کنم که برای آموزش، ارتقاء سلامت و کیفیت زندگی جامعه مسئولیت‌پذیر و پاسخ‌گو باشم و به کرامت انسانی افراد، صرف‌نظر از نژاد، قومیت و فرهنگ احترام گذاشته و پایبند اخلاق و اصول حرفه‌ای خود باشم و برای حفظ، منزلت و احترام شئون حرفه‌ام و ترویج سلوک اخلاق حرفه‌ای در بین همکاران از هر گونه تلاشی دریغ نورزم. سوگند یاد می‌کنم که در توسعه مداوم حرفه‌ای خویش همواره بکوشم و در آموزش و به کارگیری آنچه فراگرفته‌ام به عنوان یک فرد آگاه حرفه‌ای، در ارتقاء و اعتلای سلامت جامعه از هیچ تلاشی دریغ نورزم. سوگند یاد می‌کنم در مقابل دشواری‌های حرفه‌ای و گستره فرهنگی جامعه، توانمند، مسئولیت‌پذیر، پاسخگو و بردبار باشم و پیوسته در راه ارتقاء همه جانبه و رفع مشکلات جامعه بشری و خصوصاً کشور اسلامی عزیزم ایران تلاش نمایم.